

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer... Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál...

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezés; adakozás; néhány szőlő- és tiszavölgyi vízszervezet hasznosítása tárgyában...)

Magyar- és Erdélyország.

Fels. urunk f. évi jan. 10dik napján kiadott legfelsőbb határozatánál fogva Konstantinápolyban es. kir. közönséges ügyvivőség-felállítást megengedni...

József-nádor nemzeti képesarnoka pénzalapjának gyarapításául es. királyi felsége Karolina Augustia, az anyacsászárné s legkegyelmesebb özvegy királynénk három száz pengő forintot...

Néhány szó a tiszavölgyi vízszervezet hasznosításának tárgyában.

Miután az említett szempontok a szükségét kimutatták, ekkor kell föllépnie 3) a vízépítészeti szempontokra az ebből tett vizsgálódások következtében...

E tekintetből mulhatlan szükség a kimutatott vonalak környékét áthatító, különösen nagyobb vizek természetét, a felismerendő vizek partjainak falvak, városok vagy földe- surak levéltáiraikban található térképek, irományok, élő emberek előadásai s különösen saját vizsgálódásai után...

egy hajózható csatorna megtöltésére szükséges vízmennyiség el- és levezetetik, vízhasznosítási szempontjaival ezek építése meggyeztetendő? Azért mind a beömlési torkolatnál a legpontosabb lejtmerések —nivellatio—s vizsgálódások után...

A tér hátsó, mellynek legkisebb részletekig kiismerése nélkül tervet, mellye egyszerű feladatnak lehető leg-tökéletesebben megfelelne, nem dolgozhatni ki...

Véleményem szerint tehát az egész terv megfejlesztését a legkisebb körülmény kikutatásáig egyes ember vállaira ollyformán bízni, hogy az említett szempontokból vizsgálódásokat, egészen az ő rendelkezéséről függő egyedek által eszközölje...

Vajjon a megyei mérnököl nem vezetné-e különösen ön megyéje: provincialis érdeke (ha kizárólag reá bízottak a szabályozási ügy) mi a többi vidékére károsan hathatna...

mot érdeklőleg kötelességévé tűzve ki, a részletes vízhasznosítási tervek s adatok megszerzése tekintetéből a tiszavölgyi vízszervezet rendszeresítése által érdeklött megyék mérnökei oda utasítani...

Az így lehető gyorsan elkészült s hiteles adatokkal ellátott tervek, a megye által a tiszavölgyi vízszervezet szabályozása főigazgatójának adatának által, ki aztán ezekből az ez alatt hirlapok után netalán ajánlott javításokat s különösen saját, részint már eddig tett, részint a kezénél részletes tervekben kifejtett új körülmények kiösmérésére...

Ezton a mellett, hogy statisztikai adatok tekintetében is igen szegény hazánk sok kincset érő hiteles adatoknak jutna birtokába, s kezdett új pályájára eddig teljességgel szunnyadó tehetségét kissé isméri kezdené...

Ha soraim még e hirlap hasábjain helyt találnának, a fizetési kules kivételére talán némi kevés felvilágosításul szolgáló értékezésemet folytatni fogom.

Zemplénből. Fogadja szíves üdvözlését a t. cz. szerkesztőség egy kiszenvedett levelezőjének, kin Zemplén némely bajnokai olly eszély, emberség és törvényszerűségben dús diadalt vévénnek a Jelenkorban m. e. 97ik szá-

Egy hirlap, melly mind e részletes tervek terjedelmes s rajzokkal kísért közlését, mind a majd általánosan kész terv minden vonalain a nevezetes egyes szakoknak mind jelenlegi, mind szabályozás által előállandó helyzetének vízépítészeti térképeivel ellátott cikkek világelőtti közlését tűzné ki célul, melly a tervben kimondott eredmény, átvágások, gátak, sarkantyúk által mikénti eszközölendőt rajzokban is kimutatná...

Tagadhatlanul szükséges és kívánatos lenne illy lap vagy inkább folyóirat e szempontból igen újonez s kevés tapasztalatu mérnökinknek, hanem illy lap meggyőződésünk szerint még most talán csak országos költségen létesíthető...

Mindenkor, valahányszor akár ezen, akár egyéb hazai közügyre, Társalkodónkban pedig bármi tudomány, művészet s mesterség vagy műtani ágra czél- és korszerűt közele- nek, annál inkább, mert mindeddig hazánk polytechnicummal nem bírván, polytechnicusaink főleg e technikai nagy világban csakugyan, apparent rari nantes in gurgite vasto; ennél fogva kedvesb kívánatosb korszerűbb szózat alig lehet előttünk, mint a valódi polytechnicum. Szerk.

mu közléseért, hogy azt a Pesti Hírlap is méltónak tartotta 613dik számában megénekleni.

Levelező, bizonyos eskütti botoztatást és vallást, felhívás következtében közzé tett e lap m. e. 97dik számában, és ott nem annyira az eljárást róttá meg, mint inkább kiemelte, miként vannak esetek, melyekben a gonosz tények napfényre hozása még mai időben a felle benevolizálás nélkül alig eszközölhető, és még is ama közlés nem magyariztatott szabadelvű értelemben, a mint számítva volt. Az eljáró eskütti botoztatását — az igaz, törvénytelennek és jogtalanságnak mondá levelező, mert annak, a mélt helytartótanács még 1820dik ápril 4kén kelt s e megyéhez megküldött intézvénye gátot vetett s ugyanezt következtethetni az 1837dik XVIIIdik t. cz. 2dik §ából is; és még is ezen mondása levelezőnek valami rettentő merészségnek bérmáltatott és összezavartatott eskütteli szövegtelével, mely pedig az eljárásán kívül zárt körben történt. Ezekhez járult még az, hogy bármennyire jogosság és a mai szelidültebb bánás mezején látta magát levelező állani akkor, midőn az eskütti urat megszólítja s bármennyire tulnyomólag visztorolatlai érte szövegtelével eskütti ur által: mindazáltal ismérve helyzetét, de ismérve az egyedeket is, kiknél az affektált szabadelvűség csinált virágán a szín többnyire aranyfűst, visszahuzó levelet intézett a t. cz. szerkesztőséghez s bocsánatot kért eskütti urtól. Am de a viszshuzás elkéselt és eskütti ur, ki szívéből kibékült, becsületére lón felszólítva, hogy e találkozás törvényszék elibe jelentse föl. És ugy is lón, levelező tette még is elszörnyített s csak Isten és egy pár méltány lelkű férfú menték meg, hogy a ráhuzott actio súlya alól nem elzárva kelle magát tisztítania. És ezen rögtönzött sajtótörvény, ezen kor-szellemű kegyeskedés egy okleveles egy birtokos egyed irányában, valóban elborítá keblemet gyászkeservvel és megnémult ajkamon a szó s reszketett kezemben a toll. És így kelle m. e. december 11kétől f. e. ápril 4kéig számlálni a hoszsu fekete napokat, a midőn — köszönet és ünnepélyes hála a tek. törvényszék a tyai kegyességeért! én feloldoztattam s ki azelőtt elzárásra találattott méltónak, most a tisztviselői tekintély sérhetlensége tekintetiből megdorgáltattott. És nekem, szegény páriának — ez is szerencse! A kiváltságosak bizonyos zászlósaí más esetben az efféle hírlapi közleményeket, világgért sem látták más uton megtorlandóknak, mint épen a sajtó mezején, én megtanultam, hogy ez is csak az ó saját joguk. Az is csak őket illeti, hogy nem ritkán a kormányt annak képviselőivel együtt sértegethessék, midőntalan az törvényes ösvényen áll is s nekünk a törvénytelen eljárás ellen sem szabad felszólalni. És én azt hiszem, lett volna csak az eljáró eskütti más zászlóaljbeli, ót vala érendő bizonyosan a non putaram. No de Isten velünk jó urak! én kibékültem s viszont békére kérek mindenkit. Most fellépek ismét ama térre, miről pedig el kell mondanom a hinc illae lacrimae et labesles folytatandom tudósításimat lehető legigazságosabban, de híjába bizonyos ovatosabbsággal, megtartván ama közmondást: Si fueris Romae. Egy kis tanácsot még sem hallgathatok el, úgy nevezett reformhóseink némellyikéhez, és ez ebből áll: nem haragudni a más véleményen levőkre, s nem hoszszankodni, ha ellenők is ir valaki, mert épen ez lehet hiszekegyök, ha jelszavokat meghazudolni nem akarják és csak így nyerhetik meg a közvélemény előtt a bizodalmat s csak így bizonyíthatják be, hogy erősek hitben és elvben, mert csak gyengék és ingadozók tulajdona sérült kedélyt mutatni azok ellen, kik tetteiket mérlegetik s néha bírálgatják. Ezzel menjünk a gyűlésbe, mely majus 11kén vette kezdetét főispánhelyettes ó mlga vezérlése alatt.

A gyűlés tárgyait a megyeház kapujára függesztett sorozat mutatá a figyelmezőnek, kurta volt az s könnyen átfutható és épen innen magyarítható, miként megyénkben a tárgyak halmaza nem szemlélhető, mi ismét és egyedül alispánaink és tisztviselőink ritka erélyességüknek tulajdonítható.

1) Közgyűlésünk a megye állapotáról elnöki jelentésben vette kezdetét, mely jelentés a főszolgabírák előleges tudósításai ből szerkesztetik. Ennek meghallgatása után többféle indítvány terjesztett elő, jlesen: a) hogy a jelentésből egy katonai hatalmaskodás kimaradt készakarva é vagy a jelen nem volt főszolgabíró elhallgatása miatt? az nevezetesen, hogy a szomszéd gallicziai lázongás körülményei tekintetiben kinevezett biztos b. Vay Miklós ó nmlga, a megyéhez intézett hivatalos levelében előre biztosította mintegy az alkotmányos nemzeti becsületet és viszonságot a részben, hogy katonai motozások, hatósági tisztviselő közbejárulása nélkül, nem történhetnek és még is Terebesen az uradalmi udvarl katonák rohanták meg, Polenán pedig egy nemesi curiár a törvén bizonyos ottan talált beteg lengyelt, kiról azt sem tudni: mostan menekült é oda, vagy régebben élvezi ott a vendégszeretetet — meglődöztek s az efféle erőszakoskodásért szót tett házi urat bántalmakkal illették. És ez utóbbiról különösen semmi említés nem tétetik a jelentésben. Elhatározatott tehát, hogy ezen tény nyomozá-

sára választv. küldessék ki s biztos ó nmlga annak eszközölésére kéressék meg, miszerint egy katonai biztosság is a megyei választványal vegyesen munkálandólag rendeltesék ki; a választvány e megye részéről ki is nevezetett, és az eredvény mind a két esetre nézve elváratik. — b) Panaszképen terjesztett elő, miképen a gyakori kisgyűlések tartása miatt nem jutnak tárgyak a közgyűlésnek s attól tartanak némellyek, hogy utóljára ki lesz küszöbölve a közgyűlés s majd csak egy előbb kisgyűlés színe alatt intézgetnek el a dolgok, aztán pedig az elnökség által de domo igazgattatnak és akkor a magyar alkotványosság arany bulója, a nihil de nobis sine nobis, az utolsó Batory paizsaként alá fordul, és Nos Status et Ordines csak hírbén élend. És ennek lehetőségét ex praxi ugyanesak mutatták, mert elmondott: miként ezen új rendszerszerű elnökség csodás varázsszal bír, úgy hogy ha szettekinünk, azóta új, soha nem látott, nem ismert képekkel találkozunk; a hajdani alázatoság és együgyűség szolgál, kik el előtt a házi baj unalmától hajtattak tanácssterembe és ott is legfőbb néhányat szippantottak s quasi re bene gesta békés nyugalom közl szenderegtek a nazáért, most az elnöki nimbus ihletétől áthatva s a fonyes serlegben nyújtott nektár aromájától vészemet kapva, ha máskép nem, de é n i s — sel — jelentik: hogy élnek és léteznek, és szavok nyom, mint bármilly másé, ki szavazatát körülve, kifejtve s néha betanult beszéddel koszoruzva nyilvánítja. Az illy ujczek s az elnöki szék számolyánál főházkodók könnyen oda szavazhatják ugymond a municipiumot előbb a kisgyűlésnek, aztán ha úgy tetszik az elnökségnek is. Legyünk azért féltékenyek és ovakodók municipiumunk gyémántja körül, mert sok ólálkodik az után s ha egyszer elszunyadtunk és kiespik főünk, legfeljebb is az öreg Sámsonnal kopaszon és vakon rázhatjuk alá a színhelyet, magunkat is összezuzandót. Illyen s e félé figyelmeztetések harsogtak a kisgyűlések ellen, és ez a restauratio előtti stadiumban csakugyan jól volt válasziva a nemesség látott száján huzott mézesmadzagnak, mert ugy mondatott, a nemesi jogok sérelme mind az, ha a nemes a közügyekhez szabad befolyástól elzáratik, a kisgyűlések pedig épen errevalók. Emllített mult gyűlési ama határozat is, mely amugy ebéd után pipászó közt csak elvetve tett figyelmeztetés következtiben keletkezett, hogy t. i. ezután ne legyenek fixumok előtt közgyűlések, hanem csak fixumok után, ezzel is elesik a nemesség évenként négy közgyűléstől. — Mindezen ellenzéki feljajdulásokra tettet kért az elnök főkörmányzó, jlesen adatot kívánt, mely ezen vitásra anyagul szolgálhatna, hiszen határozata rendszabálya van a megyének, melyben ki vannak nevezve a köz és kisgyűlés elibe tartozó tárgyak, ha csak egyetlen vétetett is fel kisgyűlésünkben, a mi nem oda tartozott, nevezék meg, és a zonnal lesz alapja a kisgyűlések ritkításának, eset azonban egy sem födözöttet fel, míg a kisgyűlések minél gyakoribb tartásuknak haszna és szüksége eléggé kifejtett. Nehogy azért ezen kisgyűlések tartása a nemesi jogok kijátszására ezelőzőn magyariztatassék, elhatározatott s kihirdetettmi rendeltetett, hogy ezentul minden hónap első köznapiján kisgyűlés fog tartatni, rendkívüli esetben pedig az elnökség közben is tartathat kisgyűlést, de nyolcz nappal előre kihirdetni köteles. — c) Az is szóba hozott, hogy a mint főkörmányzó ur az új rendszerhez képesti minőségben először fellépett, nemesak közgyűlésekben, választványi és seontralis ülészekben elnökölt, hanem a törvényszéki elnökséget is elfoglalta. És ebben a régi törvény életbe léptetését látván a megye rendei, meg is nyugodtak várván hogy talán valami jó eredvényt hozand ezen foglalás. Azonban tapasztalják, hogy már felhagyott főkörmányzó ur ezen elnökösködéssel s innen azt magyarízzák magoknak, hogy csak foglalni akart és usust formálni, épen ugy, mint egykor elfoglalták a megyétől a főjegyző-választási jogot. Ez ellen tehát óvást kívánunk a kijelentük, hogy a főjegyző-választási jogot is viszshafogalandják, mert jelen eselben a via facti foglalást viszshahelyezéssel nem torolhatják meg. Erre azonban előadá főkörmányzó ó mlga, miként minden közgazgatási s törvényszolgálati ágazatával a megyének megismérkedni kívánván, azért velt részt az említett ülésekben s annyira ügykezelt kormányzó tisztének megfelelni, hogy egyes panaszokdók ügyét is azonnal megvizsgáltatni s elintéztetni fő kötelességének tartotta. Miután pedig törvényszéki eljárásoknál legdicseretesb pontoságot s tisztviselői szorgalmat tapasztalt és semmi legkisebb körülmény nem fordult elő, mely személyes jelenlétét megkívánta volna, a közelebb mult törvényszékeken azért nem elnökölt, de egyébiránt mindenre, mi elnöki gondjai és kötelességei közé tartozik, figyelmét folyton kiterjeszteni meg nem szünend s ott, hol szükségét látandja, erejének teljeségével mindenkor részt veend — nem kimelve időt és fáradságot. És ezen kijelentés tapasztalás által igazoltatván eddigelé s jövőre is minden jó reménylését biztosítva, az aggodalom megszűnt.

2) Más nap még el lehetett szinte mondati gyűlésünk-

ról, hogy az nem kis, hanem közgyűlés, igen, mert a tárgysorozat mutatta, miként Zala és Zágráb isméretes körlelevelé következett tárgyalás alá, és az mit sem tett most, hogy Zágráb diácul irt, azt azért világért sem küldöttük volna vissza, mert hiszen az illy levelek kapósak s hogy délutáni 4 óráig vitakoztak felettük, nem esuda. A mint a hoszszas levelek olvastattak, sorban taglalá elnök ó mlga s elsorolá, miként a részek vissza nem csatoltatása e megye részéről is a sérelmek közé van feljegyezve s annak mint ollyannak sürgetése, valamint a sajtótörvény megalkotása is országgyűlésre tartozik, egyébiránt a viszshacatolást rendeló törvény végre nem hajtása miatt épen nem vádolhatni a kormányt, mert hisz abban annyira meg van kötve, és a tárgynál olly nehézségek fordulnak elő, melyeket ujjabb törvényhozásig lehetlen elgördíteni; már ha vallási szempontból vétetik is ama törvény végrehajtása, miután a viszshacatolattandó megyékben és vidéken olly vallás is gyakorolattik, mely Magyarországra bevéve nincs, e tekintetnél fogva is végrehajtást szerezni a törvénynek bajos, stb. — A zágrábi nemesség szavazati jogát megszorítva azért nem látta az elnök, mert bizonyos abnormitas nélkül el nem gondolható, miként lehessen ugyanazon nemességnek képviselőileg s egyszersmind személy szerint gyakorolani jogait, de egyébiránt ez is országgyűlésen lesz elintézendő. — Hont megye állapotára nézve már levén a megyének határozata, e részben nincs szükség ujra határozni. — Pest és Pozsony követeinek ó felsége elibe nem bocsátatásuk tárgyában sem látott e megye sérelmet, mert a hol törvény nincs, ottan törvénytértés nem is képzelhető. Bihar megye beteg ügye pedig biztosi vizsgálat alatt állván s a mellett Bihar nem is panaszokdván, minek sérelmet keresni más helyett? — így az elnök, míg az ellenzék részéről ama conservativ tactika fejtegettetett, miszerint az a szokás, hogy ha valami panasz és sérelem terjesztetik egy és más megye részéről, akkor azzal szoktak előállani a conservativok, hogy nincs diplomatikai adat, ugyanazért pusztá előadásokra ne építsen a megye, ekkor aztán az határozatit, hogy nem levén diplomatikai adatokkal a panasz támogatva, a kérdés nem pártolthatatik. Majd később elérkezik a diplomatikai adat, akkor meg azzal tudomnak a conservativok, hogy már van határozat és így győztesen vétetik. — És folyt a vitakozás jobbról balra, ki mint árthatott és használhatott a két levélnek. Voltak elménczések, más szavába ugratások, békétlenségek, türelmetlenségek, sületlenségek, betanult dictiók, melyekre ugy rá ismerni, hogy szinte rest az ember hallgatni. Hallatszoktak gyanusítások, nem híjányzott némi kis leczkéztetés és preceptoroskodás sem s némellyek politikai hitszegőkként rá mára is huzattak. És mind ebből csak az a tanúság, hogy legalább nálunk, egy és más párt, némi kivétellel — ugy szólván ki akarja kényszeríteni mindenkitől hogy hozzászegődjék és saját elveit bálványozza csak s kívánja bálványoztatni, pedig itt is szeretném ama szerény tanácsot megszúgni, hogy ha jó az ügy, mely mellett állnak a pártbeliek, bizonyosan diadalmaskodni fog az tulhajtás nélkül is s ha pártjok sorában fegyverhordozónak lenni igazi dicsőség, be fognak oda állani, a kik arra vágnak. Egyébiránt ha p. o. egyik párt elve, mindent a mi felülről jó, becsmérlni, a kormányt kárhoztatni, kormányférfiakat gyanusítani, hírókben nevékben eltemetni, katonaságot berbe-fogadott zsoldosoknak tartani, biz akkor bajos vagy minek is számítani a felülről pártfogásra vagy ótalomra és ha viszont alólul sem gerjeszt maga iránt illyes párt rokonszenvet bizalmat és ragaszkodást — a mint hogy ez vajmi kevésben tapasztalható — akkor ám lássa, ki hozzá akar tartozni, hogy szorult körülményben hova fog majd támaszkodhatni. Igen jó, igen szükséges sok tekintetben az ellenzék, de csak ollyan ellenzék, mely józan mérsékletű, mint sok helyütt a conservativ rész az ellenzék irányában. Lesz példa ezen gyűlés folyama alatt is, hol a legconservativebb tag valódi ellenzéki szellemben nyilatkozott, t. i. ott, hol szükségés. Minden, ki csak jelentette magát, a zalai és zágrábi levélhez szólván, miután senki többé szólani nem kívánt, kijelentetett azon határozat, hogy azokra nézve, mik ezen levelekben kimerítették, levén már e megyének határozatai, azok most is maguk erejökben hagyatnak. Bihar m. nézve pedig a biztosi eljárás eredvénye váratik el. És ime ezlón sorsa Zemplényben a híres zalai levélnek. És vajjon lehet é e levél feletti határozat születésénél panaszá bárkinek is? bizonyára nem, nagyok és kicsinyek is kihallgattattak kivétel nélkül, és ha egyik fél csodálkozik, miként a kormánypárt olly hajdan mélyen szunyadott támadókkal szaporodik, mások viszont azon esodákoznak, hogyan bátor-kodnak gyöngé ifjacskák érett férfiak sorába állani és szavazni sine cura! No de még szerencse, hogy cortések nem használattak, miről ugyan jövőre volt is egy két szó, de urak jobb azokkal felhagyni, — nemde nevétségig furcsa volt, miként egy falusi jegyző ezen fontos tárghyhoz szólandó — ugy nevezte rapidálásból — olvasta, hogy ó, 14 évig volt katoná, de előbb hét iskolát végzett P.-on, azt megelő-

zöleg pedig falusi iskolában tanult és mellé nemes ember is: tehát tek. másod alispán urat pártolja? Egy másik felföldi ollyas falusi jegyző-forma pedig — a nélkül hogy egyebet gyanított volna mint azt, hogy talán t. L. G. és az alispán urról van szó, minden sorozat nélkül felállott és elmondotta, miként ő t. L. G. urat mind halálig pártolja? Hisz ebben nagy igazsága van, de hogy a' tárgyról legkisebb fogalma sincs, az is bizonyos. Ugyanazért mindent inkább, még iskolás gyermeknek is szavazást, de nem korteskedést, essék bár nehezen az ellenzéknek bukni, vagy conservativeknek nem győzni, azért nem korteskedés, azért nem harag, hiszen Zemplény ugy is csak egy van e' hazában! — Vége köv.

Borsodmegyei közgyűlés. Miskolcz majus 25én. Évnyegyed megyei közgyűlésünk f. hó 11étől 19ig tartott e. alisp. elnöklet alatt; politikai érdekű viták közt legnevezetesebb volt az isméretes zalai levél folytatásán keletkezett. A' legnagyobb higgadtság, mely a' tanácskozást bolygezte, azon tanultságra vezetett a' figyelmes szemlélőt, hogy az olly bőkezűleg tulzónak 's kicsapongónak nevezett ellenzék ereje öntudatában — mint nálunk — nem hogy túlmenne (mivel olly sokszor alaptalanul vádoltatik) törvényes illető korlátain, sőt zavaró ellenhatás nélkül mindig okszerűbbé 's mérsékletesebbé fejlik által. A' RR. áthatva a' zalai körlevél páratlan logikájú szerkezetét 's tartalmától azt egészen kiterjedésében pártolák. — Ezenkívül még egy nevezetes tárgy voná a' RR. figyelmét magára: m. alispánunk t. i. jelenté: mikép ő — felhívata a' RR. nek az új m. kormányzói rendszer iránt tett azon határozatától, melyben a' RR. annak működését éber ellenőrködéssel kísérni fogják 's a dandó alkalomkor el nem mulasztandják azt, mit a' törvényszabta korlátok közt jogaik védelmére tehetnek — a' mult évnegyedi törvényszéken főispáni helyettes ur e' minőségben előlülése ellen óvást tett 's az összes törvényszék ez óvást magáévé tevén az ügy érdemleges megvitatását közgyűlési szónyegre terjesztendőnek határozta. Felolvasatott tehát az illető törvényszéki jegyzőkönyv 's hosszas vita után, melyben mind két rész a' jog terét akará a' másiktól elvitáztatni, a' RR. elfogadák 's teljesen magokévé tevék a' törvényszék óvását. — A' kisdobóvó intézeteket terjesztő egyesület felhívására nemesi pénztárunkból részvényt venni határozott a' közgyűlés. Érdekebe vágó tárgy volt még a' huslimitatio is 's jobb husehetési reményben a' RR. fontját a' husnak 1 kral emelék; és ezen végzés czélszerűségét különösen az tanusítja, hogy papiroson nem maradand, mint több bizonyos jobb sorsot érdeklő collegája. — Térjünk most által egyesületeink életére: a' rabdoloztató intézet mozog, a' részvények osztalékát már talán rendezesebben fizeti, nem; hanem a' kezelési forgalmat növelni akarja, az eddig kamaton kint volt tőkék felét e' végre felmondadni határozván, mi ez elhatározást csak az esetben látjuk czélra vezetőnek, ha az igazgató választvány azon végzése, hogy az intézeti biztos minden egyes vételnél számadása befejezésekor a' tiszta hasznót esetről esetre mutassa ki, nem marad továbbra is papiroson, hanem szigoruan vétetik teljesedésbe, különben csak a' kezelőn könnyítettünk, az intézet hasznát pedig nem biztosítottuk. — A' miskolczy takarékpénztár maj. 12-kén tartá megnyitása második évre tisztaválasztó közülését, az eddigi erőlyes elnöklet alatti választottság kevés kivétellel újra megválasztott titkos szavazattal; az intézet statisztikájáról jövő alkalommal. — Nemzeti Casinónk is tisztaválasztást tartott és új elnöke 's azon indítvány, hogy casinónk reformja kidolgozására küldöttség bizassék meg, reményt nyujt hogy a' casino jelen elaggott pangó állásából ki fog vergődni. A' volt tisztükarnak mult évi mostoha körülményink közt is elég sikert tanusított buzgósága jegyzőkönyvileg kiemeltetett. — Azt kérdi most már a' nyájás olvasó: „borsodi olvasó körünk“ él e' még? él, mint a' hernyó seelyemszálakból szőtt sirjában; át fog e' törni a' részvételesség szálain? szárnyakat fog e' nyerni hosszas pihenése alatt újabb reményt gerjesztve czélszerű működése iránt? a' jövendő mutatja meg. —

Az időjárás igen kedvező, mi a' raktárakban felhalmozott élet árát naponkint csökkenti, — orbánnapi vásárlunkon kevés élenkség volt, gyapjút igen keveset szállítottak be az ideai métey pusztításai miatt, ára még sem volt emeltebb a' tavalyinál. — S.

Horvátországi dolgok. Zágráb megyének évnegyed közgyűlése folyó hó 20án nyitott meg. Tájékozzuk magunkat. Zágráb megyében három olyan párt van, mely e' nevet megérdemli. E' szóban nem akarunk különös fontosságot helyezni, mert a' pártoskodásnak távulról sem vagyunk barátai; de hol valamely jó ügy csak ezen egyesüléssel viható ki, ott mindig készen állunk. E' három pártnak nemesak eljáró utai és eszközei különágazók, hanem a' czél maga is elszigetelt. 'S ez az, mi minden honfi keblet kínos sejtelmekkel aggaszt, mert hisz egy országban ugyanazon törvények ótalma alatt egy fejdelemnek vagyunk a' lattosi 's még is nemesak elvben és politikai gondolkodásban, de czélban is egymástól annyira eltérrengeni furesa ki-

látás a' jövendőre. A' három párt közt az első, mert legszámosabb, legerősebb 's mert keblébe szorítá az intelligentiát, legtartósabb is, a' horvát-magyar párt. Ennek czélja az egyseget 's az ősi viszonyokat az anyaországgal érintetlenül fenhagyni, a' valódi értelemben vett horvát nyelvet minden kores keveréktől menten tartani, a' magyar nyelvnek pedig, mint a' szent korona alatti tartományok törv. és diplomatikai kapocs-nyelvének szentesített jogát és tekintélyét tisztelni és tisztelteni; Horvátország statutiarius, helyhatósági és tartománygyűlési jogait a' közönség és egyesekre vonatkozólag is épen tartani és tartatni, az idevágó újítások és reformok életbehozatala szerinte az összes magyar törvényhozást illetvén. Eljárású ösvénye ezen czél felé 's az eszközök, mellyekkel a' közélet terén működik e' kitűzött diadalmért: egyenesség, őszinteség, a' törvények iránti hódolat 's a' fejdelem magas személye és jogai iránt mély tisztelet. A' második párt, mely magát per eminentiam illyr pártnak keresztelék, egész Horvátországot véve számosabb ugyan az elsőnél, de csupán Zágrábmegyében véve, amaz irányában kisebbségben marad, 's mennyire zászlóji alatt a' nyers tömeg, állhatatlan 's elvtelen és csak anyagi támogatás által megmarasztható proselyták csatáznak, tartósnak sem állhatni. E' párt czélja: a' szét darabolt szláv népet egykor egyesíteni 's hogy a' nagyszerű műnek koha legyen, honnét az egész gép igazgathatassék, jónak látták a' horvát nyelvet a' töle mind kiejtés mind értelemben igen elütő illyrel azonosítani 's ekképen az ő Horvátország helyett illyriát alkotni, mi végett az anyaországhoz kapcsoló megtagítandók, igazgatás 's törvényhozás külön alkotandók, a' közhivatalnokok, ha nem e' pártbeliek, állásuktól megfosztatandók, Turopolya helyhatóság 's nemesi jogai megszüntetendők; a' magyar nyelv Horvátország határiból száműzetendő; az egyházi ügyek — elvonva az eddigi szokástól — a' zágrábi primásban összpontosítandók; Dalmátia és a' magyar tengerpart Horvátországhoz, vagy szerintők illyriához csatlandó. E' nagyszerű czél megközelítésére eljárású ösvényül először az irodalom ártatlan tere, később pedig a' megyei és tartománygyűlési teremek választattak; eszközül használtanak a' nyelv és vallás melletti igazgatások, nyers hivatkozás a' vitéz ősökre, terrorismus, az anyanemzet iránti gyűlöletébresztés, az ellenpártnak ellenségekénti tekintése, anyagi demonstratiók, fogható argumentumok. Ezen eszközök eddig nem ritkán nyílt helyen, kávéház, casinók, koresmák, iskolák 's más gyülekezetekben kisebb nagyobb módosítással nyílt siskák alatt foganatosítottak; a' julius 29ki és majus 6ki események e' párt születési eseményei. A' harmadik párt, mely tagjaira nézve legkisebb, de anyagi erejét tekintve, legtehetősebb, az arisztokratia. Ez itt is, mint tán a' világon mindenütt, részvételesen, hártázzottan egyikhez sem hajlik, majd itt, majd amott roszal, vagy helyesel valamit, a' mint t. i. érdekének, jogai és kilátásainak e' vagy amaz kedvez vagy látszólag árt. Czélja ennek nincs, hacsak a' közönyös apathia vagy semlegességet annak nem mondhatni. Ösvénye ezen párt eljárásának néhol azonos a' többiekével, de sehol sem állandó; ma itt, holnap ott, a' mint t. i. a' körülmény kívánja, ezköze az indifferentsmus, azaz semminek sem pártolása, mi üdvös reformot áldozatával hozna, egyébiránt néha nagylelkű, midőn számit.

Igy áll e' három párt szemközti ma, midőn a' zágrábmegyei közgyűlés megnyitattik. Tanácskozók és hallgatók mind e' három pártból számosan. Zágrábmegyében a' többség most a' horvát-magyar párté, mert ez restaurált, a' többi opponens, és buktató. Vegyük a' tárgyakat. Emlékezhettek a' tisztelt olvasók: hogy Turopolya grófja volt leginkább az, ki az illyr párt veszélyes irányát 's eszközeit, ország- és megye-gyűléseken, irodalom útján tollal, szóval és tettel legerősebben buzgódott napfényre hozni; a' magyar törvényhatóságokat idején figyelmeztetni a' káros kinövésre, és szüntelen küzdésével végre ellenségi közepett megalakítá pártját 's ennek erejével ostromolja a' tulzók ártalmas törekvéseit. Az ellenpárt azóta gyakran tanácskozott és gyűlésezett; gyanítottuk, de bizonyosan nem tudtuk: miért? Végre leérkezik egy kegyes kir. leirat, mely a' turopolyai gróf Jozipovich Antal ellen emelt vádbani eljárás végett kir. biztosul Kukovics báni táblai ülnököt nevez ki. Megdöbbsentünk, nem öntudatunk vádja miatt, mely nyugott és tiszta minden polgári bűnmocsoktól, hanem azért, hogy pártunk első harcsoza, a' népérdek bajnoka, ellenese kezébe juttatott. A' megye 's a' gróf maga is, kifejté, mikép valamely tárgyban olly egyed, ki érdekelve van, bíró nem lehet 's kérte őfelségét, változtatná meg a' biztos ki nevezését; a' leirat nem késett sokáig, mely a' rendekre is ujjal rájuk parancsolt, hogy azt jobbágyi hódolattal fogadni alattvalói köteleességüknek tartásák. — A' rendek e' nevezetes kérdés iránti nézeteiket ujjal is kifejtvén felírtak előbbi kérelmeket ismételve, 's hozzá téve még azt, hogy a' turopolyai oklevéltár még a' török és tatár alatt is illetetlenül maradt, engedje meg tehát ő fels. hogy most a' törvényes szabadság és világbéke idején ne zavartassék az.

E' tárgy volt mostani közgyűlésünknek is egyik nevezetesbike. Ő felsége kormánya most is előbbi akaratánál marad; a' Jozipovich ellen emelt vádpontok megvizsgálásában annak politikai ellene leend az eljáró biztos. A' leirat felolvasatott. A' benyomás mellyet okozott, épen olly különágzó, mint különágzóknak valának az azt váró kedélyek és értelmek. A' vitakozásokat vázolni nem akarom részint azon gyöngeségem érzetében, hogy azokat híven nem rajzolhatnám, részint pedig a' terjedelmesség miatt, mit e' lapoknak okoznék. Egyedül a' turopolyai gróf indítványát, vagy helyesebben mondva, kivánataát érintem. Szónokot nem szomorítja az, hogy ellene vád emeltetett ellenei által, mert épen abbul tudja, hogy hazája és nemzete jóllétéért küzdött, szívesen is enged a' kir. biztos nyomozásának, meggyőződésén arról, hogy jó királyunk csak ez úton találkozhatik egyik alattvalója hű tetteivel; de épen azért, mert becsületessége 's jelleme hozatott kérdésbe, ohajtá: ha e' dologban elfogulatlan érdekű bíró jelettelik vala ki, egyébiránt ha csak így látják e' bajt elintézhetőnek, ő aláveti magát. A' rendektől pedig bizalommal kéri: hogy ezen rendelvénnyel adaték neki, miszerint azt kerülete nemességével szükséges használás és tájékozás végett közölhesse. Megadatott, 's egyuttal a' rendelvénnyel is tisztelettel elfogadattott.

Nézzünk most szét a' pártok között. Az illyek ezen politikai csatát élethalál-feletti harcznak nézték; 's mivel végre is győztek azzal, hogy a' biztos az ő pártjokból nemesak kinevezetett, de el is fogadattott, lehetett a' kárörömet a' szemek csillámin látni 's csak alkalmom kelle, hogy a' kárvágy hangos hahótában törjön ki. Az arisztokratia hártázzottan nem nyilatkozott, voltak, kik e' dolgot kezdetben a' horvát-magyarok véleménye szerint akarák elintéztetni 's ezt azért jegyzem ide, mert arisztokratáink az ő törvények épen tartatása mellett mindig kész harcsozak és nem ok nélkül; most azonban, midőn a' kormány első akarata mellett szilárdan megmaradt, ok hallgattak, feltéve a' mondás tudomását: qui tacet, consentire videtur. A' magyar-horvátok vesztettek 's ez nem most történt először; de azért nagyon csalódnék az, ki e' mial pártunkat leverettnék, vagy tudja isten! mennyire szótmozorolnak hinné remény- és kedélyben; ellenzék zölög van a' dolog. A' horvát párt néhány főemberében vándolva van. Hiszszük, hogy a' vád alaptalan fog találatni, mert az nem tényeken, nem tiszta számdékből kihálászott egyes szavakon 's aligha nem költeményeken alapszik. A' legközelebb postán küldöm a' még hátramaradtakat.

Mura táji.

Erdélyi ügyek. A' következők, miket a' telepítő százsz entusiaszták okoztak, csak most tűnnek fel valódi számandóságukban, midőn a' viszszafelé vándorló s z e g é n y württembergiek Pesten koldulgatni látók és szemünkbe öllöttek a' rongydarabok, mellyek testöket sem melegtől, sem hidegtől nem ohatják, 's midőn hullani láttuk a' könyvespeket, miket a' csalatás fájdalomai magokat a' ész és szálotta meg lelkünket, mely a' bűnös igazgatókra ki vala mondandó a' legiszonyúbbat, ha az nem vigasztal, hogy — hátha mindez csak csalódás vagy félreértés; hátha elháríthatlan akadályok tilták e' szegény leérkezett kiköltözőket a' beszállásztatástól! már pedig mi — sajtó körül forgolódk, az elháríthatlan akadályokat ugy ismérjük, hogy mások részéről elegendőnek tartjuk az arra tett pusztá hivatkozást is. Vártunk tehát, miként igazolandják magokat a' csábítók; de mindedig híjába vártunk 's aligha híjába nem várandunk, mert ok bűnök érzetében némák 's nincs bátorságuk tetteiket a' megsalt emberiség előtt igazolni. Eddig azonban csak a' viszszautasított, jól kiéheztetett 's farszított württembergiek irányában érintők őket; hallgattunk a' jogsérelemről, mit az ország közjogi viszonyai ellen elkövettek; pedig ez is megtörtént. Ezt elhallgattuk 's el akarjuk hallgatni, miután a' kormány bölesesége közbelépett, habár késsősékn is. Egyedül némelly vándorlasi 's telepítési utópikákra terjeszkünk ki, miket az E. H. 144d. számában böseségen találhatni, mellyekből kivethni mind azt: minő buzgósággal zavarák ki a' szászok földjeikről az oláhságot, mind pedig azt, hogy e' telepítésre a' gazdasági értelmiség gyarapítása csak ürügy volt, a' valódi ok egészen más vala, t. i. német elem-szaporítás.

Bizonyos romoszi oláh némi adósságok miatt végrehajtás terhe alá esvén hitelezői kielégítésére ingó vagyont ajánlá. Ez ingó vagyona azonban az illető szászoknak nem levén annyira szükségök, mint inkább a' telekre, melyen lakott 's mellyre sváb vala telepítendő, kihányták a' becsületes szegényt birtokából 's az elintézés szerint csakugyan sváb költözött belé. Nem sokára kigyúl a' falu 's elhamvad a' pór sok évi fáradságának gyűjteménye. Valóban — lehetlen köszönetet nem mondani Roth urnak. Továbbá: Az ide édesgetett württembergiek eleinte dicsérék nemesak mint nevezetes mezei gazdákat, hanem mint jó erkölcsű 's józan életű embereket is. Meglehet, hogy előbbi hazájokban illyek voltak, de Erdélyben közülök egy rész egészen más tulajdonságokban mutatkozik. E' napokban Pr.

mu közléseért, hogy azt a Pesti Hírlap is méltónak tartotta 613dik számában megénekleni.

Levelező, bizonyos eskütti botoztatást és vallatást, felhívás következtében közzé tett e lap m. e. 97dik számában, és ott nem annyira az eljárást róta meg, mint inkább kiemelte, miként vannak esetek, melyekben a gonosz tények napfényre hozása még mai időben afféle benevolizálás nélkül alig eszközölhető, és még is ama közlés nem magyarított szabadelvű értelemben, a mint számítva volt. Az eljáró eskütti botoztatását — az igaz, törvénytelennek és jogtalanságnak mondá levelező, mert annak, a mélt helytartótanács még 1820dik april 4kén kelt 's e megyéhez megküldött intézvénye gátot vetett 's ugyanezt következtethetni az 1837dik XVIIIdik t. cz. 2dik §-ból is; és még is ezen mondása levelezőnek valami rettentő merészségnek bér-máltatott és összezavartatott eskütteli szóváltásával, mely pedig az eljárásán kívül zárt körben történt. Ezekhez járult még az, hogy bármennyire jogosság és a mai szelidültebb bánás mezején látta magát levelező állani akkor, midőn az eskütti urat megszólítá 's bármennyire tulnyomólag visszatorlatni érte szóváltását eskütt ur által: mindazáltal ismerve helyzetét, de ismerve az egyedeket is, kiknél az affektált szabadelvűség csinált virágán a szín többnyire aranyfűst, visszahuzó levelet intézett a t. cz. szerkesztőséghez 's boocsánatot kért eskütt urtól. Am de a visszahuzás elkéselt és eskütt ur, ki szívéből kibékült, becsületére lón felszólítva, hogy e találkozás törvénytelenek elibe jelentse föl. És ugy is lón, levelező tette még is elszörnnyített 's csak Isten és egy pár méltány lelkü férfiu menték meg, hogy a ráhuzott actio súlya alól nem elzárva kelle magát tisztítania. És ezen rög-tönzött sajtótörvény, ezen kor-szellemű kegyeskedés egy okleveles egy birtokos egyed irányában, valóban elborítá keblemet gyászkeservvel és megnémult ajkamon a szó 's reszketett kezemben a toll. És így kelle m. e. december 11-kétől f. e. april 4kéig számlálni a hosszú fekete napokat, a midőn — köszönet és ünnepélyes hála a tek. törvénytelen a tyai kegyességeért! én feloldoztattam 's ki azelőtt elzárásra találtatott méltónak, most a tisztviselői tekintély sérthetelensége tekintetiből: megdorgáltattam. És nekem, szegény páriának — ez is szerencse! A kiváltságosak bizonyos zászlósi más esetben az efféle hírlapi közleményeket, világért sem látták más uton megtorlandóknak, mint épen a sajtó mezején, én megtanultam, hogy ez is csak az ó saját joguk. Az is csak őket illeti, hogy nem ritkán a kormányt annak képviselőivel együtt sértegethessék, midőntalan az törvényes ösvényen áll is 's nekünk a törvénytelen eljárás ellen sem szabad felszólalni. És én azt hiszem, lett volna csak az eljáró eskütt más zászlóaljbeli, ót vala érendő bizonyosan a non putaram. No de Isten velünk jó urak! én kibékültem 's viszont békére kérek mindenkit. Most fellépek ismét ama térre, miről pedig el kell mondanom a hinc illae lacrimae et labes! és folytatandom tudósításimat lehető legigazságosabban, de híjába bizonyos ovatosabbsággal, megtartván ama közmondást: Si fueris Romae. Egy kis tanácsot még sem hallgathatok el, úgy nevezett reformhóseink némelyikéhez, és ez ebből áll: nem haragudni a más véleményen levőkre, 's nem bosszankodni, ha ellenök is ir valaki, mert épen ez lehet hiszekegyök, ha jelszavokat meghazudolni nem akarják és csak így nyerhetik meg a közvélemény előtt a bizodalmat 's csak így bizonyíthatják be, hogy erősek hitben és elvben, mert csak gyengék és ingadozók tulajdona sérült kedélyt mutatni azok ellen, kik tetteiket mérlegezik 's néha bírálgatják. Ezzel menjünk a gyűlésbe, mely majus 11kén vette kezdetét főispánhelyettes ó mlga vezérlése alatt.

A gyűlés tárgyait a megyeház kapujára függesztett sorozat mutatá a figyelmezőnek, kurta volt az 's könnyen átfutható és épen innen magyarázható, miként megyénkben a tárgyak halmaza nem szemléltető, mi ismét és egyedül alispánaink és tisztviselőink ritka erélyességüknek tulajdonítható.

1) Közgyűlésünk a megye állapotáról elnöki jelentésen vette kezdetét, mely jelentése a főszolgabírák előleges tudósításai ből szerkesztetik. Ennek meghallgatása után többféle indítvány terjesztett elő, jelesen: a) hogy a jelentésből egy katonai hatalmaskodás kimaradt készakarva é vagy a jelen nem volt főszolgabíró elhallgatása miatt? az nevezetesen, hogy a szomszéd gallicziai lázongás körülményei tekintetiben kinevezett biztos b. Vay Miklós ó mlga, a megyéhez intézett hivatalos levelében előre biztosította mintegy az alkotmányos nemzeti becsületet és viszonyosságot a részben, hogy katonai motozások, hatósági tisztviselő közbejárulása nélkül, nem történhetnek és még is Terebesen az uradalmi udvart katonák rohanták meg, Polenán pedig egy nemesi curiára törvén bizonyos ottan talált beteg lengyelt, kiról azt sem tudni: mostan menekült é oda, vagy régebben élvezi ott a vendégszeretetet — meglődöztek 's az efféle erőszakoskodásért szót tett házi urat bántalmakkal illették. És ez utóbbiról különösen semmi említés nem tétetik a jelentésben. Elhatározatott tehát, hogy ezen tény nyomozá-

sára választv. küldessék ki's biztos ó mlga annak eszközölésére kéressék meg, miszerint egy katonai biztosság is a megyei választvánnyal vegyesen munkálándólag rendelkezék ki; a választvány e megye részéről ki is nevezetett, és az eredvény mind a két esetre nézve elváratik. — b) Panasz-képen terjesztett elő, miképen a gyakori kisgyűlések tartása miatt nem jutnak tárgyak a közgyűlésnek 's attól tartanak némelyek, hogy utóljára ki lesz kuszóbbólve a közgyűlés 's majd csak ugy előbb kisgyűlés színe alatt intézhetnek el a dolgok, aztán pedig az elnökség által de domo igazgattatnak és akkor a magyar alkotmányosság arany bul-lája, a nihil de nobis sine nobis, az utolsó Batory paizsaként alá fordul, és Nos Status et Ordines csak hírből élend. És ennek lehetőségét ex praxi ugyancsak mutatták, mert elmondott: miként ezen új rendszerszerinti elnökség csodás varázsszal bír, ugy hogy ha széttekintünk, azóta új, soha nem látott, nem ismert képekkel találkozunk; a hajdani alázatoság és együgyűség szolgálai, kik ez előtt a házi baj unalmától hajtattak tanácsterembe és ott is legfőljebb néhányat szippantottak 's quasi re bene gesta békés nyugalom közt szenderegtek a házért, most az elnöki nimbus ihletétől áthatva 's a fényes serlegben nyújtott nektár aromájától vérszemel kapva, ha másképp nem, de é n i s -sel' jelentik: hogy élnek és léteznek, és szavok nyom, mint bármily másé, ki szavazatát körülírva, kifejtve 's néha betanult beszéddel kuszoruzva nyilvánítja. Az illy ujczok 's az elnöki szék szá-molyánál fohászokdók könnyen oda szavazhatják ugymoni a municipiumot előbb a kisgyűlésnek, aztán ha ugy tetszik az elnökségnek is. Legyünk azért féltékenyek és ovakodók municipiumunk gyémántja körül, mert sok ólálkodik az után 's ha egyszer elszunnyadtunk és kiesipik tőlünk, legfel-lebb is az öreg Sámsonnal koposzon és vakon rázhatjuk alá a színhelyet, magunkat is összezuzandót. Illyen 's efféle figyelmeztetések harsogtak a kisgyűlések ellen, és ez a restauratio előtti stadiumban csakugyan jól volt választva a nemesség tátott száján huzott mézesmadzagnak, mert ugy mondatott, a nemesi jogok sérelme mind az, ha a nemes a közügyekhez szabad befolyástól elzáratik, a kisgyűlések pedig épen errevalók. Emittettett mult gyűlési ama határozat is, mely amugy ebéd után pipaszó közt csak elvetve tett figyelmeztetés következtében keletkezett, hogy t. i. ezután ne legyenek fixumok előtt közgyűlések, hanem csak fixumok után, ezzel is elesik a nemesség évenként négy közgyűlés-től. — Mindezen ellenzéki feljajdulásokra tettet kért az elnök főkörmányzó, jelesen adatot kívánt, mely ezen vitásra anyagul szolgálhatna, hiszen határozata rendszabálya van a megyének, melyben ki vannak nevezve a köz és kisgyűlés elibe tartozó tárgyak, ha csak egyetlen vétett is felkisgyűlésünkben, a mi nem oda tartozott, nevezék meg, és azonnal lesz alapja a kisgyűlések ritkításának, eset azonban egy sem fődözött fel, míg a kisgyűlések minél gyakoribb tartásuknak haszna és szüksége eléggé kifejtett. Nehogy azért ezen kisgyűlések tartása a nemesi jogok kijátszására czélzónak magyaráztassék, elhatározatott 's kihirdettetni rendeltetett, hogy ezentul minden hónap első köznapiján kisgyűlés fog tartatni, rendkívüli esetben pedig az elnökség közben is tartathat kisgyűlést, de nyolcz nappal előre kihirdetni köteles. — c) Az is szóba hozatott, hogy a mint főkörmányzó ur az új rendszerhez képesti minőségében először fellépett, nemesak közgyűlésekben, választványi és secentralis ülésekben elnökölött, hanem a törvényt-széki elnökséget is elfoglalta. És ebben a régi törvény élet-be léptetését látván a megye rendei, meg is nyugodtak vár-ván hogy talán valami jó eredvényt hozand ezen foglalás. Azonban tapasztalják, hogy már felhagyott főkörmányzó ur ezen elnökösködéssel 's innen azt magyarázzák magoknak, hogy csak foglalni akart és usust formálni, épen ugy, mint egykor elfoglalták a megyétől a főjegyző-választási jogot. Ez ellen tehát óvást kívánunk 's kijelentik, hogy a főjegyző-választási jogot is visszafoglalandják, mert jelen esetben a via facti foglalást visszahelyezéssel nem torolhatják meg. Erre azonban előadá főkörmányzó ó mlga, miként minden közigazgatási 's törvénytisztviselői ágazatával a megyének megismerkedni kívánván, azért vett részt az említett ülésekben 's annyira ügyekezett kormányzói tisztének megfelelni, hogy egyes panaszokdók ügyét is azonnal megvizsgálatni 's elintéztetni fő kötelességének tartotta. Miután pedig törvényt-széki eljárásoknál legdicsereteseb pontosságot 's tisztviselői szorgalmat tapasztalt és semmi legkisebb körülmény nem fordult elő, mely személyes jelenlétét meg-kívánta volna, a közelebb mult törvényt-székeken azért nem elnökölött, de egyébiránt mindenre, mi elnöki gondjai és kötelességei közé tartozik, figyelmét folyton kiterjeszteni meg nem szünend 's ott, hol szükségét látandja, erejének teljes-ségével mindenkor részt veend — nem kimélve időt és fá-radságot. És ezen kijelentés tapasztalás által igazoltatván eddigelé 's jövőre is minden jó reménylését biztosítva, az aggodalom megszűnt.

2) Más nap még el lehetett színte mondani gyűlésünk-

ról, hogy az nem kis, hanem közgyűlés, igen, mert a tárgysorozat mutatta, miként Zala és Zágráb ismertes körlevele következtet tárgyalás alá, és az mit sem tett most, hogy Zágráb diáku ir, azt azért világért sem küldöttük volna vissza, mert hiszen az illy levelek kapások 's hogy délutáni 4 óráig vitakoztak felettük, nem csuda. A mint a hosszas levelek olvastattak, sorban taglalá elnök ó mlga 's el-sorolá, miként a részek vissza nem csatoltatása e megye részéről is a sérelmek közé van feljegyezve 's annak mint olyannak sürgetése, valamint a sajtótörvény megalkotása is országyűlésre tartozik, egyébiránt a visszacsatolást rendelő törvény végre nem hajtása miatt épen nem vádol-hatni a kormányt, mert hisz abban annyira meg van kötve, és a tárgynál oly nehézségek fordulnak elő, melyeket u-jabb törvényhozásig lehelten elgördíteni; már ha vallási szempontból vétetik is ama törvény végrehajtása, miután a visszacsatolattandó megyékben és vidéken oly vallás is gyakoroltatik, mely Magyarországra bevéve nincs, e tekintetnél fogva is végrehajtást szerezni a törvénynek bajos, 'stb. — A zágrábi nemesség szavazati jogát megszorítva azért nem látta az elnök, mert bizonyos abnormitas nélkül el nem gondolható, miként lehessen ugyanazon nemesség-nek képviselőileg 's egyszersmind személy szerint gyakorol-ni jogait, de egyébiránt ez is országyűlésen lesz elintézen-dő. — Hortmege állapotára nézve már levén a megyének határozata, e részben nincs szükség újra határozni. — Pest és Pozsony követeinek ó felsége elibe nem bocsátatásuk tárgyában sem látott e megye sérelmet, mert a hol törvény nincs, ottan törvénytértés nem is képzelhető. Bihar megye beteg ügye pedig biztos vizsgálat alatt állván 's a mellett Bihar nem is panaszokdóv, minek sérelmet keresni más hely-lyet? — így az elnök, míg az ellenzék részéről ama con-servativ tactika fejtegettetett, miszerint az a szokás, hogy ha valami panaszés sérelem terjesztetik egy és más megye ré-széről, akkor azzal szoktak előállani a conservatívek, hogy nincs diplomatikai adat, ugyanazért pusztá előadásokra ne építsen a megye, ekkor aztán az határozatlik, hogy nem lev-ven diplomatikai adatokkal a panasz támogatva, a kérdés nem pártolthatatik. Majd később elérkezik a diplomatikai a-dat, akkor meg azzal győznek a conservatívek, hogy már van határozat és így tudomásul vétetik. — És folyt a vitakozás jobbról balra, ki mint árthatott és használhatott a két levélnek. Voltak elmezcendések, más szavábaugratások, békétlenségek, türelmetlenségek, sületlenségek, betanult dictiók, melyekre ugy rá ismerni, hogy szinte rest az ember hallgatni. Hallatszoktak gyanusítások, nem híjányzott némi kis leczkézgetés és preceptoroskodás sem 's némelyek poli-tikai hiszegökként ráóra is huztak. És mind ebből csak az a tanúság, hogy legalább nálunk, egy és más párt, némi kivétellel — ugy szólván ki akarja kényszeríteni mindenkiből hogy hozzásegődjék és saját elveit bálványozza csak 's ki-vánja bálványoztatni, pedig itt is szeretném ama szerény ta-nácsot megsugni, hogy ha jó az ügy, mely mellett állnak a pártbeliek, bizonyosan diadalmaskodni fog az tulhajtás nélkül is 's ha pártjuk sorában fegyverhordozónak lenni i-gazi diesőség, be fognak oda állani, a kik arra vágyanak. Egyébiránt ha p. o. egyik párt elve, mindent a mi felülről jó, becsmérlni, a kormányt kárhoztatni, kormányférfiakat gya-nusítani, hírókben nevékben eltemetni, katonaságot bérbe-fogadott zsoldosoknak tartani, biz akkor bajos vagy minek is számítani a felülről pártfogásra vagy ótalomra és ha vi-szont alólul sem gerjeszt maga iránt illyes párt rokonszenvet bizalmat és ragaszkodást — a mint hogy ez vajmi kevésben tapasztalható — akkor ám lássa, ki hozzá akar tar-tozni, hogy szorult körülményben hova fog majd támaszkod-hatni. Igen jó, igen szükséges sok tekintetben az ellenzék, de csak olyan ellenzék, mely józan mérsékletű, mint sok hely-lütt a conservativ rész az ellenzék irányában. Lesz példa e-zen gyűlés folyama alatt is, hol a legconservativebb tag valódi ellenzéki szellemben nyilatkozott, t. i. ott, hol szük-séges. Minden, ki csak jelentete magát, a zalai és zágrábi levélhez szólván, miután senki többé szólni nem kívánt, kijelentetetett azon határozat, hogy azokra nézve, mik ezen levelekben kimerítették, levén már e megyének határozat-ai, azok most is maguk erejökben hagyatnak, Bihar m. nézve pedig a biztos eljárás eredvénye váratik el. És ime ez lón sor-sa Zemplényben a híres zalai levélnek. És vajjon lehet é e levél feletti határozat születésénél panaszá bárkinek is? bizonyára nem, nagyok és kicsinyek is kihallgattattak kivétel nélkül, és ha egyik fél csodálkozik, miként a kor-mánypárt oly hajdan mélyen szunnyadott támadókkal sza-porodik, mások viszont azon csodálkoznak, hogyan bátor-kodnak gyöngé ifjacsokk érett férfiak sorába állani és sza-vazni sine cura! No de még szerencse, hogy cortések nem használtattak, miről ugyazon jövőre volt is egy két szó, de urak jobb azokkal felhagyni, — nemde neveltségű furcsa volt, miként egy falusi jegyző ezen fontos tárgyhoz szólandó — ugy nevezte rapálásából — olvasta, hogy ó, 14 évig volt katoná, de előbb hét iskolát végzett P.-on, azt megelö-

zöleg pedig falusi iskolában tanult és mellé nemes ember is: tehát tek. másod alispán urat pártolja? Egy másik felföldi ollyas falusi jegyző-forma pedig — a nélkül hogy egyebet gyanított volna mint azt, hogy talán t. L. G. és az alispán urról van szó, minden sorozat nélkül felállott és elmondotta, miként ő t. L. G. urat mind haláláig pártolja? Hisz ebben nagy igazsága van, de hogy a tárgyról legkisebb fogalma sincs, az is bizonyos. Ugyanazért mindent inkább, még iskolás gyermeknek is szavazást, de nem korteskedést, essék bár nehezen az ellenzéknek bukni, vagy conservativeknek nem győzni, azért nem korteskedés, azért nem harag, hiszen Zemplény ugy is csak egy van e' hazában! — Vége köv.

Borsodmegyei közgyűlés. Miskolcz majus 25én. Évnegyedes megyei közgyűlésünk f. hó 11étől 19eig tartott e. alisp. elnöklet alatt; politikai érdekű viták közt legnevezetesebb volt az isméretes zalai levél folytában keletkezett. A legnagyobb higgadság, mely a tanácskozást helyegyzé, azon tanultságra vezető a figyelmes szemlélt, hogy az olly bőkezűleg tulzónak 's kicsapongónak nevezett ellenzék ereje öntudatában — mint nálunk — nem hogy túlmenne (mivel olly sokszor alaptalanul néldoltatik) törvényes illető korlátain, sőt zavaró ellenhatás nélkül mindig okszerűbb 's mérséklettebbé fejkli által. A RR. áthatva a zalai körlevél páratlan logikájú szerkezeté 's tartalmától azt egész kiterjedésében pártolák. — Ezenkívül még egy nevezetes tárgy voná a RR. figyelmét magára: m. alispánunk t. i. jelent: mikép ő — felhivatva a RR. nek az új m. kormányzó rendszer iránt tett azon határozatától, melyben a RR. annak működését éber ellenőrködéssel kíséni fogják 's a dandó alkalomkor el nem mulasztandják azt, mit a törvényszabta korlátok közt jogaik védelmére tehetnek — a' mult évnegyedi törvényszéken főispáni helyettes ur e' minőségbeni előlülése ellen óvást tett 's az összes törvényszék ez óvást magáéva tevén az ügy érdemleges megvitatását közgyűlési szónegyre terjesztendőnek határozta. Felolvasatott tehát az illető törvényszéki jegyzőkönyv 's hosszúsas vita után, melyben mind két részi a' jog terét akará a' másiktól elvitázní, a' RR. elfogadák 's teljesen magokéva tévék a' törvényszék óvását. — A' kisdedovó intézeteket terjesztő egyes felhívására nemesi pénztárunkból részvényt venni határozott a' közgyűlés. Érdekebe vágó tárgy volt még a' huslimitatio is 's jobb husehetési reményben a' RR. fontját a' husnak 1 kral emelék; és ezen végzés czélszerűségét különösen az tanusítja, hogy papiroson nem maradand, mint több bizony jobb sorsot érdeklő collegája. — Térjünk most által egyesületeink életére: a' rabdolgoztató intézet mozog, a' részvények osztalékát már talán rendesebben fizeti, nem; hanem a' kezelési forgalmat növelni akarja, az eddig kamaton kint volt tőkék felét e' végre felmondani határozván, mi ez elhatározást csak azon esetben látjuk czélra vezetőnek, ha az igazgató választvány azon végzése, hogy az intézeti biztos minden egyes vételnél számadása hefejezésekor a' tiszta hasznót esetről esetre mutassa ki, nem marad továbbra is papiroson, hanem szigoruan vétetik teljesedésbe, különben csak a' kezelőn könnyítettünk, az intézet hasznát pedig nem biztosítottuk. — A' miskolczy takarékpénztár maj. 12-kén tartá megnyitása második évére tisztválasztó közülését, az eddigi érlyes elnöklet alatti választottság kevés kivétellel újra megválasztatott tükos szavazattal; az intézet statisztikájáról jövő alkalommal. — Nemzeti Casinónk is tisztválasztást tartott és új elnöke 's azon indítvány, hogy casinónk reformja kidolgozására küldöttség bizassék meg, reményt nyujt hogy a' casino jelen elaggott pangó állásából ki fog vergódni. A' volt tisztükarnak mult évi mostoha körülményink közt is elég sikert tanusított buzgósága jegyzőkönyvileg kiemeltetett. — Azt kérdi most már a' nyájás olvasó; „borsodi olvasó körünk“ él e' még? él, mint a' hernyó selyemszálakból szótt sirjában; át fog e' törni a' részvéltenség szálain? szárnyakat fog e' nyerni hosszúsas pihenése alatt újabb reményt gerjesztve czélszerű működése iránt? a' jövővö mutatja meg. —

Az időjárás igen kedvező, mi a' raktárakban felhalmozott élet árát naponkint csökkenti, — orbánnapi vásárunkon kevés élénkség volt, gypajut igen keveset szállítottak be az idei metély pusztításai miatt, ára még sem volt emeltebb a' tavalyinál. — S.

Horvátországi dolgok. Zágráb megyének évnegyedes közgyűlése folyó hó 20án nyitattott meg. Tájékozuk magunkat. Zágráb megyében három olyan párt van, mely e' nevet megérdemli. E' szóban nem akarunk különös fontosságot helyezni, mert a' pártoskodásnak távulról sem vagyunk barátí; de hol valamely jó ügy csak ezen egyesüléssel viható ki, ott mindig készen állunk. E' három pártnak nemesak eljáró utai és eszközei különágazók, hanem a' czél maga is elszigetelt. 'S ez az, mi minden honfi keblét kinos sejtelmekkel aggaszt, mert hisz egy országban ugyanazon törvények ótalma alatt egy fejdelemnek vagyunk a' lattosi 's még is nemesak elvben és politikai gondolkodásban, de czélban is egymástól annyira eltéréngeni furcsa ki-

látás a' jövővö. A' három párt közt az első, mert legszámosabb, legerősebb 's mert keblébe szoritá az intelligentiát, legtartósabb is, a' horvát-magyar párt. Ennek czéja az egyseget 's az ősi viszonyokat az anyaországgal érintetlenül fenahagyni, a' valódi értelemben vett horvát nyelvet minden kores keveréktől menten tartani, a' magyar nyelvnek pedig, mint a' szent korona alatti tartományok törv. és diplomatikai kapocs-nyelvének szentesített jogát és tekintélyét tisztelni és tiszteltetni; Horvátország statutarius, helyhatósági és tartománygyűlési jogait a' közönség és egyesekre vonatkozólag is épen tartani és tartatni, az idevágó újítások és reformok életbehozatala szerinte az összes magyar törvényhozást illetvén. Eljárási ösvénye ezen czél felé 's az eszközök, melyekkel a' közélet terén működik e' kitézőtt diadalmért: egyenesség, őszinteség, a' törvények iránti hódolat 's a' fejdelem magas személye és jogai iránt mély tisztelet. A' második párt, mely magát per eminentiam illyr pártnak keresztelék, egész Horvátországot véve számosabb ugyan az elsőnél, de csupán Zágráb megyében véve, amaz irányában kisebbségben marad, 's mennyire zászlóji alatt a' nyers tömeg, állhatatlan 's elvtelen és csak anyagi támogatás által megmarasztható proselyták csatáznak, tartósnak sem állithatni. E' párt czéja: a' szét darabolt szláv népet egykor egyesíteni 's hogy a' nagyszerű múnék koha legyen, honnét az egész gép igazgathathassék, jónak látták a' horvát nyelvet a' töle mind kiejtés mind értelemben igen elütő illyrel azonosítani 's ekképen az ő Horvátország helyett Illyriát alkotni, mi végett az anyaországhozí kapcsolok megtárgyandók, igazgatás 's törvényhozás külön alkotandók, a' közhivatalnokok, ha nem e' pártbeliek, állásuktól megfosztatandók, Turopolya helyhatóság 's nemesi jogai megszüntetendők; a' magyar nyelv Horvátország határiból számúzetendő; az egyházi ügyek — elvonva az eddigi szokástól — a' zágrábi primásban őszpontosítandók; Dalmátia és a' magyar tengerpart Horvátországhoz, vagy szerintők Illyriához osalándó. E' nagyszerű czél megközelítésére eljárási ösvényül először az irodalom ártatlan tere, később pedig a' megyei és tartománygyűlési teremek választattak; eszközül használtatnak a' nyelv és vallás melletti izgatások, nyers hivatkozás a' vitéz ősökre, terrorismus, az anyanemzet iránti gyűlöletébresztés, az ellenpártnak ellenségentü tekintése, anyagi demonstratiók, fogható argumentumok. Ezen eszközök eddig nem ritkán nyílt helyen, kávéház, casinók, koresmák, iskolák 's más gyülekezetekben kisebb nagyobb módosítással nyílt sisak alatt foganatosítottak; a' július 29ki és majus 6ki események e' párt születményei. A' harmadik párt, mely tagjaira nézve legkisebb, de anyagi erejét tekintve, legtehetősebb, az arisztokratia. Ez itt is, mint tán a' világon mindenütt, részvéltlen, hártzóttan egyikhez sem hajlik, majd itt, majd amott rozsal, vagy helyesel valamit, a' mint t. i. érdekének, jogai és kilátásinak ez vagy amaz kedvez vagy látszólag árt. Czéja ennek nincs, ha csak a' közönyös apathiát vagy semlegességet annak nem mondhatni. Ösvénye ezen párt eljárásának néhol azonos a' többiekével, de sehol sem állandó; ma itt, holnap ott, a' mint t. i. a' körülmény kívánja, ez köze az indifferentismus, azaz semminek sem pártolása, mi üdvös reformot áldozatával hozna, egyébiránt néha nagylelkű, midőn számít.

Igy áll e' három párt szemközt ma, midőn a' zágráb-megyei közgyűlés megnyitattik. Tanácskozó és hallgatók mind a' három pártból számosan. Zágráb megyében a' többség most a' horvát-magyar párté, mert ez restaurált, a' többi opponens, és buktató. Vegyük a' tárgyakat. Emlékezhettek a' tisztelt olvasók: hogy Turopolya grófja volt leginkább az, ki az illyr párt veszélyes irányát 's eszközeit, ország- és megye-gyűléseken, irodalom utján tollal, szóval és tettel legerélyesebben búzgódott napfényre hozni; a' magyar törvényhatóságokat idején figyelmeztetni a' káros kinövsésre, és szüntelen küzdésivel végre ellenségi közepett megalakítá pártját 's ennek erejével ostromolja a' tulzók ártalmas törekvéseit. Az ellenpárt azóta gyakran tanácskozott és gyűlésezett; gyanítottuk, de bizonyosan nem tudtuk: miért? Végre leérkezik egy kegyes kir. leirat, mely a' turopolyai gróf Jozipovich Antal ellen emelt vádbani eljárás végett kir. biztosul Kukovics báni táblai ülnököt nevezí ki. Megdöbentünk, nem öntudatunk vádja miatt, mely nyugott és tiszta minden polgári hümmoesoktól, hanem azért, hogy pártunk első harczoza, a' népérdekek bajnoka, ellenese kezébe jutottat. A' megye 's a' gróf maga is, kifejté, mikép valamely tárgyban olly egyed, ki érdekelve van, bíró nem lehet 's kérte őfelségét, változtatná meg a' biztosi kinevezést; a' leirat nem késett sokáig, mely a' rendekre is ujjolag rájuk parancsolt, hogy azt jobbagyi hódolattal fogadni alattvalói kötelességöknek tartsák. — A' rendek e' nevezetes kérdés iránti nézeteiket ujjolag is kifejtvén felírtak előbbi kérelmökét ismételve, 's hozzá téve még azt, hogy a' turopolyai oklevéltár még a' török és tatár alatt is illeteetlenül maradt, engedék meg tehát ő fels. hogy most a' törvényes szabadság és világhéke idején ne zavartassék az.

E' tárgy volt mostani közgyűlésünknek is egyik nevezetesbike. Ő felsége kormánya most is előbbi akaratánál marad; a' Jozipovich ellen emelt vádpontok megvizsgálásában annak politikai ellene leend az eljáró biztos. A' leirat felolvasatott. A' benyomás melyet okozott, épen olly különágzó, mint különágzóknak valának az azt váró kedélyek és értelmek. A' vitaközásokat vázolni nem akarom részint azon gyöngeségem érzetében, hogy azokat híven nem rajzolhatnám, részint pedig a' terjedelmesség miatt, mit e' lapoknak okoznék. Egyedül a' turopolyai gróf indítványát, vagy helyesebben mondva, kívánatát érintem. Szónokot nem szomorítja az, hogy ellene vád emeltetett ellenei által, mert épen abbul tudja, hogy hazája és nemzete jóllétéért küzdött, szivesen is enged a' kir. biztos nyomozásának, meggyőződven arról, hogy jó királyunk csak ez úton találkozhatik egy-egy alattvalója hű tetteivel; de épen azért, mert becsületesége 's jelleme hozatott kérdésbe, ohajtá: ha e' dologban elfogulatlan érdekű bíró jeleltetik vala ki, egyébiránt ha csak így látják e' bajt elintézhetőnek, ő alveti magát. A' rendektől pedig bizalommal kéri: hogy ezen rendelvény adatnék neki, miszerint azt kerülete nemességével szükséges használás és tájékozás végett közölhesse. Megadatott 's egyuttal a' rendelvény is tisztelettel elfogadtatott.

Nézzünk most szét a' pártok között. Az illyrek ezen politikai csatát élethálál-feletti harcznak nézték; 's mivel végre is győztek azzal, hogy a' biztos az ő pártjokból nemesak kinevezetett, de el is fogadtatott, lehetett a' kárörömet a' szemek csillámin látni 's csak alkalom kelle, hogy a' kárügy hangos hahotában törjön ki. Az arisztokratia hártzóttan nem nyilatkozott, voltak, kik e' dolgot kezdetben a' horvát-magyarok véleménye szerint akarák elintéztetni; ezt azért jegyzem ide, mert arisztokratáink az ő törvények épen tartatása mellett mindig kész harczosak és nem ok nélkül; most azonban, midőn a' kormány első akaratát mellettl szilárdan megmaradt, ő hallgattak, feltéve a' mondás tudomását: qui tacet, consentire videtur. A' magyar-horvátok verszítottak 's ez nem most történt először; de azért nagyon esalódnék az, ki e' mialt pártunkat leverettnek, vagy tudja isten! mennyire szétmorzsoltnak hinné remény- és kedélyben; ellenkezőleg van a' dolog. A' horvát párt néhány fő emberében vándolva van. Hiszszük, hogy a' vád alaptalannak fog találtatni, mert az nem tényeken, nem tiszta szándékból kihalászott egyes szavakon 's aligha nem költeményeken alapszik. A' legközelebb postán küldöm a' még hátramaradtakat.

Mura táji.

Erdélyi ügyek. A' következesek, miket a' telepítő szász enthusiaszták okoztak, csak most tűnnek fel valódi számandóságukban, midőn a' visszafelé vándorló szegény württembergieket Pesten koldulgatni látók és szemüknök öllöttek a' rongydarabok, melyek testöket sem melegít, sem hidegtől nem ohatják, 's midőn hullani láttuk a' könycespeket, miket a' csalatás fájdalmi sajtolának; olly érzés szállotta meg lelkünk, mely a' bünös izgatókra ki vala mondandó a' legiszonyúbbat, ha az nem vigasztal, hogy — hátha mindez csak csalódás vagy félreértés; hátha elháríthatlan akadályok tilták e' szegény leérkezett kiköltözőket a' beszállászatástól! már pedig mi — sajtó körül forgolóddók, az elháríthatlan akadályokat úgy ismértjük, hogy mások részéről elegendőnek tartjuk az arra tett pusztá hivatkozást is. Vártunk tehát, miként igazolandják magokat a' csábítók; de mindeddig híjába vártunk 's aligha híjába nem várandunk, mert ő bünök érzetében némák 's nincs bátorságuk tetteiket a' megcsalt emberiség előtt igazolni. Eddig azonban csak a' visszautasított, jól kicheztetett 's farszított württembergiek irányában érintők öket; hallgatunk a' jogsérelméről, mit az ország közjogi viszonyai ellen elkövettek; pedig ez is megtörtént. Ezt elhallgattuk 's el akarjuk hallgatni, miután a' kormány bölcsesége közbelépett, habár későcsékn is. Egyedül némely vándorlási 's telepítési utópikákra terjeszkedünk ki, miket az E. H. 144d. számában bölcségesen találhatni, melyekből kivehetni mind azt: minő buzgósággal zavarák ki a' szászok földelkéről az oláhágot, mind pedig azt, hogy e' telepítésre a' gazdasági értelmiség gyarapítása csak üriügy volt, a' valódi ok egészen más vala, t. i. német elem-szaporítás.

Bizonyos romoszi oláh némi adósságok miatt végrehajtás terhe alá esvén hitelezőji kielégítésére ingó vagyont ajánlá. Ez ingó vagyona azonban az illető szászoknak nem levén annyira szükségök, mint inkább a' telekre, melyen lakott 's melyre sváb vala telepítendő, kihányták a' becsületes szegényt birtokából 's az elintézés szerint csakugyan sváb költözött belé. Nem sokára kigyúl a' falu 's elhamvad a' pör sok évi fáradságinak gyűjteménye. Valóban — lehetlen köszönetet nem mondani Roth urnak. Továbbá: Az ide édesgetett württembergieket eleinte dicsérék nemesak mint nevezetes mezei gazdákat, hanem mint jó erkölcsű 's józan életű embereket is. Meglehet, hogy előbbi hazájokban illyek voltak, de Erdélyben közülök egy rész egészen más tulajdonságokban mutatkozik. E' napokban Pr.

faluból néhány sváb egy más társukhoz keresztelőbe ment, honnan jó kedvvel térvén vissza vendéglőjük kíséretében, az utféli korcsmába tértek, hol lerészegülvén egymás közt összeverekedtek 's kályhát, ajtót, ablakot összeromboltak, azután pisztolyt is ragadtak egymás ellen; míg valami izmos legények topanván elő a szomszéd malomból, az elfogott dulongókat a' medgyesi fogházba kísérték. Más két vándorlottak gyermekölésről vádoltak. Ezekből azt is következtethetni: hogy Württembergből legalább egy részben söpredék vándorla Erdélybe. Továbbá Brassó vidékére bejött württembergiek közül sokat a' szomszéd Földvárra telepítének, nem alap nélkül azon czélbul: hogy miután e' népes helységben az oláhság valami 26 családdal számosabb mint a' szászok, 's amaz már évek óta kérelmet nyújtott a' felsőséghez, hogy legalább illetén helységekben egyenlő jogokkal ruháztassanak föl, — ezt kijátszva sváb gyarmatosokkal szaporítsák a' szászokat, hogy így ezentul is féken tarthassák az oláhokat. Nem rég ezeket utcsinálásra hajszolák 's ekkor ezek követelék: hogy szabják igazságos mérték szerint ki, mennyit kelljen nekik, 's mennyit a' szászoknak dolgozni? azontul pedig hajtsák a' jövevény svábokat is közdologra, miután nekik ugy is már a' közhelyből burgonyaültetés végett darab földeket szakasztottak ki. Végre mégis hajlottak az oláhok 's dologra mentek. Azonban — mint gyaníthatni, a' földvári szász előljárók Brassóba feljelenték a' dolog állását; mert ime a' város egyik tisztviselője hajduk kíséretében megérkezék Földvárra, épen midőn számos oláh a' falun kívül utigazítás végett kiállott. Az oláhok süvegeiket levéve kérék a' nevezett tisztviselőt, mondaná nekik: tartoznak é ő az azon sánczokat is helyreállítani, melyeket az oda véggeljáró szántóföldek tulajdonosi ekékkel töltöttek be 's melyeket következőleg az ok tartoznának meg is igazítani? A' tisztviselő azt hívén, hogy egy jó ráijesztés helyén lenne, pálcáját ragadja, szekeréről leszáll 's az egyik oláhot mellen kapja, és szidalmazza durva tisztviselői modorban. Az oláhok látva, hogy a' tisztviselő hajduszerepet cserélt, föltek kalapjukat 's protestáltak, hogy közülök egyiket se üsse meg, különben — — következőse az lett: hogy a' nagyobb száju oláhokra executio jött, 's első napon megvevének rajtok először 1 frt 30 krt, másodnap 1 frt, harmadnap 30 krt váltóban; hasonlólag a' többi földvári oláhtól is felvék a' 30 kr bírságdíjt, az étel-italon kívül, melyet a' házaikhoz küldött hajduknak adni tartozának. Beszéli a' földvári oláhok: hogy közelebről érkezett volna egy legfelsőbb rendelet a' brassói tanáchoz, mely az ő szonyaikat legkegyelmesebben parancsolja elrendezni, de az oláhok ennek mindedig semmi követkevényét nem látják. Valóban nem szégyeneljük azon kíváncsiságunkat eljárni: ugyan a' circumspectusok a' felszedett oláh bírságpénzt hova fordíták? kétséget sem szenved: hogy az adótárba 's ezt hinnők is, ha hogy circumspectusokkal nem lenne dolgunk.

Végre a' N. Társalkodóban következő áll: Minden bevándorlott sváb hozott magával egy illy röpiratot: „Néhány hónappal ezelőtt volt itt bizonyos Roth nevű medgyes-vidéki nimeschi pap, régi honát Württemberg meglátogató. A' nevezett pap Erdély 's lakosi körülményit a' sváb Merkur és Beobachter több értekezésiben lerajzoló 's felhívá a' szorgalmas derék württembergieket, hogy Amerikába vándorlás helyett inkább tartsanak a' sokkal közelebb és Svábországhoz jó részben hasonló Erdélynek (a' hasonló nem a' leggyöngédebb, de Rothnak megjárja) 's ezen felhívást különösen (ugyanugy é?) ágostai hitsorsosihoz intézte. Ez igen szép példája a' vallási türelemnek 's felebaráti szeretetnek, a' minthogy 6 leköltözött kath. család nem is települhetett ott meg, sőt Szászsebesen szemökbe mondák, hogy katolikust nem fogadnak el, ha vallásukat el nem cserélik, ennek következtében öt család visszavándorolt, — hacsak nem azok ezek, kiket a' nm. erdélyi püspök erről értesítettén, saját uradalmában letelepíteni kegyes volt. — Felsőlitése nem maradt következés nélkül, nem egy hajó uszott már le a' Dunán illy kivándorlókkal.“ (Láttuk, de visszauszni is láttuk ám.)

Ezután következik Roth értekezéséből összeszedett statistikája Erdélynek következőleg: „Az erdélyi nagyjedelemség az ausztriai birodalom egy tagja, magyar néven Erdélyország, azaz: hegyentuli ország (Transsylvania). Háromszor akkora mint Württemberg, bír két millió lakossal; fekvése inkább délnek van, hasonló Tyrolhoz és felső Olaszországhoz (?) Levegője igen vad, de a' völgyekben, kivált a' szász földön melegebb mint Württembergé, (szép jártasság az ámitás- és csábitásban!) Fája olly bőven van Erdélynek, hogy majd sehol sem kell vásárolni (?) számos bányán kívül még tizenkét sokna, melyek sőt szükségén fölül adnak. Lakosok: I. A' magyarok. (Csuda hogy Roth nagylelkűsége az elsőseget mégis a' magyaroknak adá) kik az éjszaki és nyugati részt lakják, magyarul beszélnek és katolikusok; szeretik a' kövér eledeleket és lüszert, szalonnát

savanyú káposztával, vagy nyersen is vörös- és fokhagymával; paprikával bort és pálinkát isznak. (Ez aztán Roth urhoz egészen illő leírása egy nemzetnek.) Aristokrata alkotványban él, hol a' nemes mindent, a' paraszt semmit sem ér. (Hát a' szász és Roth?) II. A' székelyek határőrök katonák, a' hunnoktól származtak, a' déli részt lakják, magyarul beszélnek, szokásaikban a' magyart követik, katolikusok, alkotványuk katonai. Németországban ismeretesek a' magyar huszárok idejéből. III. A' szászok, ezelőtt több mint 700 évvel vándoroltak be Szászország és más tartományokból, miután Erdély a' kereszties had és tartós háborúk után néptelenné lett. Az ország déli részét lakják, az ugynevezett szász földet, földterülete szinte 200 □ m. földet foglal magában, tehát nagyobb, mint a' szász királyság 's a' bádeni n. hgség. Lakóji száma több félmilliónál (Roth számítása szerint?) Közöttük 200 ezer kath. és 300 ezer luth. és ref. van. A' szász földön négy törvényes szabad vallás van: luth. ref. kath. unit., a' többiek csak türetnek. Ezen szászok, kiknek körébe a' kivándorlók költözni akarnak, mindnyájan szabad emberek, alkotványuk egészen népies. Minden hivatalnokot, ugy a' papokat is a' nép választja. A' parasztok az országgyűlésben részt vesznek 's az adókövetéshez is szólhatnak. (Ez azután a' demokracia eldorodója, csak kár, hogy pusztán Roth papirján van így.) A' szászok 28 követel küldenek az országgyűlésre, mely minden évben tartatik (?) 's egy kamarából áll. Ezután a' mondott röpirat rövid de torz-ismértetését adja az oláhságnak. Végre: Roth tudósítása szerint Erdélyben a' mezei gazdaság német bevándorlók általi nemesítése végett társulat alakult, melyhez kell ezután fordulni, ha valaki birtokot akar vásárolni. Roth állítja: hogy ott 100 frton annyit vehetni, mennyit Württembergben 1000-en is eladhatni 's elsorolja: hogy mit vásárolhatni 1000 frton? u. m. 1) Egy kész házat körülzárt tágas udvarral, mellyen még borsajtó, kút, eresz, istálló, csűr és alkalmas gyümölcskert található. 2) Egy elég nagy kenderföldet, 3) egy szőlőt, mellyet egy család egyéb munkája mellett alig művelhet; 4) egy kaszálóretet elég bővet négyöt marhateleltetésre, nyáron át legelőre hajják a' marhát; 5) ugyanazon áron még szántóföldet is szerezhetni három fordulóban, mellyet egy eke nem győz el, és 6) káposztáskertet 3—400 főre. Különösen ezen árat hozza fel Roth: a' földműves gyakori orsz. vásárokon a' ló párját megveheti 40 frton, 's mivel nyári napon 's éjeken a' falu közhátán legelnek, hátulsó lábaikat nem vasalják. Tizennégy markos kanczákat császári ménekkel hágtatják; illy csikót negyedik évében 140 — 160 frton adnak el, vagy katonalónak (remondának) adják be. Egy szép borjas tehén 30—40 ft váltó, egy tejelő bivaly borjastul 40—50 ft v., egy pár szép jármos ökör 60—80 ft v., egy új vasas szekér mintegy 50 ft v. Végül ajánlja az irat, hogy minden bevándorló vigyen magával egy bibliát, hol írva van: „a' tisztátalan lelkek haljanak meg az ég felhőivel.“ Ezt Roth ur is homlokára jegyezhetné!

Alsó- és Felső-Fejér, ugy Zaránd megyék évnegyedes közgyűléseit jövő számunk adandja. †

† Pest városban mult első évnegyed alatt 228 egyed került rendőrségi fegyelem alá; januárban 75, februárban 95, mártiusban 58, mindezek közt a' nőnem csak 55, a' férfi ellenben 173, tanúságaul annak, hogy a' dologházban üdvös foglalkozásra nyújtott alkalom nagyobb irtózást gerjeszte a' gyöngéd nemben, mint a' fáradságra termelt erősebbikben. A' fenylék alá kerültek közül csak 12 volt 16 év alatt, 5 pedig 50-en fölül. 16 és 24 közt 86; 24—50 közt 125. Egész összegben 154 róm. kath. 20 evang. 10 helv. hitv., 2 görög, 42 zsidó; Mivel tehát ez évi összeírásban a' zsidók 13,511 számgig jegyeztettek 's így az egész népességnek — 96,676 lélek — hetedrészét 's a' befogottak összes számának ötödrészét teszik, kiviláglik, hogy aránylag ez osztály jelen évnegyedben is legkedveltebb színben áll a' törvény előtt, pesti születés 46, Magyarország más vidékeiről 137, külföldi 45. Mindezek közül 62 ismételt csinyért, 166 pedig először került be, — még pedig lopásért 198, orgazdaságért 11, egyház-rablásért 2, nagyobb csalásért 7, elkövetett erőszakért 5, verekedésért 1, pénzhamisításért 1, hamis tanusítványért 1, embergázolásért 1. Mint be nem bizonyult vétkes szabadon bocsáltatott: 40, büntetésben részesült 149; 39 pedig a' törvény rendes folyamára utasított. — A' dologház jólékony hatásáról ez évnegyed is újabb tanúságot teszen, mert ez által a' vétkek száma sokkal csökkent; 's hogy még többre nem hat, ezt egyedül szük körének tulajdoníthatni, miszerint t. i. illy ragynépességben ugyszólván magányosan áll; minek azonban könnyebbítésére fog Pest megye hasonló intézete szolgálni. — Budaváros keblében a' dologházzal szint e' körülményt említhetni, mellybe kevesen férhetvén el, nevezetesen pesti vásár idején ingyenélő lézengőknek egész serege csődül a' budai partra, hol a' Rácz-város reghelyei közt biztos tanyát lel én könnyű kebellet pillogatnak a' pesti vásártér dus halmazaira 's onnét intézik ki-kirándulásait.

Ohajtható hogy e' Pestmegyénel és városnál, valamint Budán életbe lépett hasznos intézetek mennél inkább terjedjenek el hazánkban; mi által a' közbátorság nagy részben biztosítva leend. — De még kívánatosb, hogy ez intézeteket mindelelőbb a' népnevelés tenné fölslegessé. Semmi sem helyzi a' köztársaságot biztosabb alapra, mint egyedeirek czélszerű kiképzetése 's a' vallásosság, melly irtószere minden bűnek 's az embereket megója köztük csirázó fergektől. P. Z.

A' ref. barai egyházmegye küldöttsége, lelkes világi gondnoka 's Bars megye főjegyzője Szabó János ur vezérlete 's észbül és szívbül jövő 's észhez és szívhez intézett szónoklata mellett: ma hozta által tiszteletét megéjének, Barsból Nógrádba, szeretve tisztelt ülnöke moysfalvai Gyurcsányi István urnak azon igényével, hogy ülnöki tisztét elfogadni 's egyházi igazgatásában részt venni sziveskedjék. Szívemelő 's épületes volt valóban ezen ünnepegy tanúja lehetni, mikép a' benne rejlő felekezetiiség fölötti nagy eszmétől megatva, mind a' szónokló gondnok, mind a' választott tanácsbíró urak az ügyet lelkesen felkarolva, hozzá méltólag nyilatkoztak 's a' tisztelt ülnök ur, jelesül a' közbizodalom, melly huszonhét anya-és tizenkét fiókegyház mintegy tizenhatezer lélekből álló egyházi testület igényeit méltányolván megválasztatását, legbensőbb öröm-és hála nyilváníttással fogadta el. Közlöm ezt rokonnézetből, nem mint hiu fényt, hanem mint nagyobb kiterjedést igénylő közérdekű nemes tettel 's haladást; üdvös példaadásul hazánk közérdekében azoknak, kiknél rokonszenvre találván, hasonló teendőkre eszmét kelezhet. — Kelt Nógrád határi közt majus 14-én 1846.

Mélt. Zay Károly gróf urhoz. Mélyentiszten mélt. gróf ur! Ha azon nemes gondolkozásmód 's az emberiség javáért buzgó törekvés, mellyet mlgod minden alkalommal fényesen bebizonyított, Önt mint hazánk egyik legszebb díszét tünteti is fel 's ha megszoktuk is öntől a' méltányosság 's emberiség iránti szeretet alapelveit legnemesb módon védelmezve látni, még is mlgod iránt a' 6700. számú P.H.lapban közölt nyilatkozata e' czim alatt: „a' zsidók elleni kereszties háború és a' protestantismus szelleme“ bennünk, mint az által érdekeltekben annyival inkább fölkelté ujjolag az őszinte tisztelet és hála érzetét, mivel Ön köztisztelű gróf abban nemcsak saját egyedi meggyőződését, hanem nagyrebcsült hitsorsinak véleményét is a' magyarhoni izraeliták érdekében olly méltólag és ünnepegyesen kegyeskedtet kimondani, a' mint azt csak az emberiség javáért buzgó embertől 's a' haza felvirágzását ohajló hazafitól várhatni.

Magasztos leend mindig a' magyar izraeliták előtt azon gondolat, hogy illy nyomos szózatok fenhangoz hirdetik a' hazának, hogy azon hiányok és gyarlóságok, mellyek látszólag az izraeliták tapadnak, csupán rendetlen politikai állásukon 's az innen erdevényül folyó körülményeken alapulnak. — Igen, nagytiszteletű gróf! tagadhatlan igazság az, hogy a' mivel 's felvilágosodott izraeliták legbuzgóbb törekvése nem képes 's nem is leend soha a' belső, és tetteleg létező kórállapotokat 's viszásságokat megszüntetni, meddig a' külső körülmények ugyanazok maradnak; meddig a' törvény az izraeliták nevére süti a' bizalmatlanság és megvetés bélyegét, meddig az az elkülönézt parancsolja, minket a' hon többi lakóitól kivételes törvények által elválaszt, erkölcsi ösztartásra kárhoztat, 's mint egygyé vált testet szemlél közöttünk, tudóst, művészt, orvost, kereskedőt kézművest nem tekint 's hol az izraeliták megítélésére az általunk is megvetett útoráskodók, 's kóborok, szóval: hitsorsosink söpredéke vezeték tekintetbe, és sorsunk azokéval öszszelbilincseltetik! — hogyan legyen ott jobbulás lehetséges, hol a' legnemesb törekvésért gyalázat, megvetés, lenézés arattatik.

Azért kétszeresen örvendetes, ha olly magasztos értelmű emberek 's hazafiak, mint mlgod és nagyrebcsült hitrokonai nyomos szózatukat felemelik, hogy azok által az ország lakóit felvilágosítsák (hogy az izraeliták mostani állapota nem felel meg a' haza és honfiak kívánatnak, sőt inkább saját érdekükben fekszik az izraelitákat nem mint különvált egységet tekinteni és fentartani, hanem meggondolván, hogy a' midőn őket polgárilag felemelik, őket egyszersmind a' polgárok közé sorozzák; 's így a' statusban statut alakítani nem engednek) és hogy a' nemzet képviselőinek, 's a' böles és kegyes kormányának elibe terjeszszék ezen ügy valódi állását. Mi kívántatik egyéb atyáskodó kormányunknál, melly, hol csak lehet, a' kegyességet tulnyomólag gyakorolja, mi kell egyéb mint erkölcsi támogatás és alkalomnyújtás, hogy ezen egyik résznek sem kedvező állapot egy szerencsés változtatás elibe vezetessék? — és csak akkor mélyen tisztelt gróf ur, ha a' törvény hatását megtevé 's nem leszünk örökös tusában saját nyomorult állapotunk miatt, ha sorsunk erős és törvényes alapon fog nyugodni, gyamolítva olly nemes emberbarátok által, millyen Ön, 's millyen istennek hála! számtalan hazánkfiak közt, akkor le-

hetend csak eredménytelennél munkódnak 's hitsorsosink legal-
sőbb osztályában is meghonosítani azon erkölcsiséget és
becsületérzést, mely ha minden osztályzatban elterjed, e-
gyedül leendő képes azon magasztos emelkedést adni ha-
zánknak, melyre annyira méltó.

Habár minden jó és nemes tett az öntudatban találja
is föl teljes és dicső jutalmát, még sem mulaszthattuk el,
hogy saját megnyugtatónkra a pesti izraelita község és
annak tagjai nevében, kiknek sorában bizonyly minden
magyar izraelita szíves örömmel részt venni kész, legben-
sőbb köszönetünket, a legmélyebb tisztelet és hálaérzet-
tel ki ne jelentsük méltóságodnak 's igen tisztelt hitsorsos-
ainak, különösen pedig a pesti Hírlap szerkesztőségének,
melly mindenkor legnagyobb készséggel ápolja a jót és
korszerűt, 's az elnyomottak védelmére nyitvák lapjai, irán-
tunk mutatott nemes részvételükért, melyre ezután is méltó-
k akarunk maradni.

Isten éltesse Méltóságodat 's engedje ohajtásit, az
emberiség és szeretett hazánk javára teljesebbé menni,
továbbra is kérvén mlgod szíves jóakarátát és részvételét
mély tisztelettel marad — a pesti izraelita község előljár-
ósága. *)

A' József-nádor nemzeti képesarnokát
alakító egyesület első közgyűlése jövő kedden, június 2kán
délután 5 órakor tartatik a magyar nemzeti Museum épü-
letében, melyre ezennel az egyesület tagjai, kik eldöntö szava-
zattal bírnak, tisztelettel meghívának. Fő tárgyai lesznek:
az egyesület eddigi működésének előterjesztése, az igazga-
tó választványmegválasztása 's egyéb szükséges intézke-
sége. — Az egyesületi nmtgü főpártoló meghagyatából

M a t r a y G á b o r egyesületi titoknak.

A Pestmegye pártfogása alatt álló hazai első Takaré-
pénztár választványa a váltó-kezelések, jelesül a kereske-
dők hiteli szabályozása körül fenforgó némely kérdések meg-
vitatására közgyűlés mielőbbi tartását szükségesnek látván,
é végre jövő június 1két tuzte ki, mely napon reggeli 9 óra-
kor a pártfogó tek. megye nagy termében leendő megjele-
nése a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghívának.
Kétféle Pesten május 8kán tartott választványi ülésből Szalay
József s. k. intézeti jegyző.

Budapesti napló. (Május 31kén.) Ma van piros
Pünköst napja; ki tehát sok rózsaszínű kedvet akar látni egy
rakásban, sziveskedjék holnap a' budai hegyek közé kíséltá-
ni; oh az a sok pozsztás j o s e p h s t á d l e r, meg a kintorna,
meg halbszeidök és a többi, utánok nátha, hurut s gyógyszer-
tár még sokáig pirosítandják az ikerfőváros vigadózó népét.
— Még eddig nem találhatók ki, 's alaposan hiszszük, hogy
szorgalmas hurbuvár collegáimnak sem sikerült mindeddig
kikutatni: mellyik a' leggazdagabb magyar ujság? E' talány
véletlen esemény által fejlett ki előtünk, miután hozzánk a'
Honderü egy csinos versfüzetkét küldött megtekintés végett,
minek kiadója ó valastudván azt, hogy ki másnak juttathat,
bizonyosan föllesgellgelis bir, méltán következtetjük hogy a' hól-
gyi lap finansziája oly jó lábón áll, miszerint az irodalomra is
juttathat egy kis derüt, mi fölött a' honnak örülni kell. Egyé-
bránt a' kiadóit versfizér „Emléklapok egy főrangú hölgyhez,
Ira Hador“ azon szép költemény, mely a' Honderü hasábjai-
n részletekben jelent meg s összesen XXXVI szakaszából
áll; ára mérsékelt, 20 kr. p. — Mult szerdán hajnal előtt az
ülőt uton egy korcsma légett 's ekkor a' tüz is magától el-
ludt; mit csak azon elővigyázatnak tulajdoníthatni, hogy azon
házban a' borban szendergő tüzet már előre oltogatták 's így
némielg teljesíték azon rendszabályt: t u z v é s z e l ő t t e g y
órával a' vizedények mindig telve legyenek. — A' patkány-
méreggel vigyázatain bánásmódnak újabb ál-
dozata lett fővárosunkban: mult hétfőn egy napszamos esa-
lád ipa valahol édes morzsálékra tevén szert, azt haza vitte 's
gyermekei közt kiosztotta, ezek mohón kapkodák szét a' ese-
megét 's játszóársukat a' macskát is jól tartották, — mely a'
azonnal felbőrdült; — csak későn vette észre az anya, hogy gyer-
mekei alább főlebb szédelegnek, elálmosodnak 's undor jeleit
adják megétetésüknek, kiknek a' kevés megártott, orvosi se-
gély által megmentettek, azonban a' legnagyobbik épen há-
lála órájára vitetett a' gyermekkorházba, homon a' gyászese-
mény tudomásunkra jutott. — A' „Pester Zeitung“ban na-
gyobb szerű megütközés nélkül egy szarvas bikára bukkan-
tunk, mit veszélytelensége mellett is jó lesz a' t. olvasónak is-
mérni: ottan t. i. a' tulsó oldalon rettenetesen megharagudott
egy F. az „Ungar“ bizonyos közleményeért, melyben ez Fo-
garassy kanonok egyetemi hivatalába ígatásáról szól; a' köz-
lés hiánya mellett főleg azért bosszankodik F. hogy az U.
magyar nyelvünk diadalán örvendez. Nem igaz — ugymond
— hogy az ünnepélyi beszédek magyar nyelven tartattak,
mert deák szónoklatot is lehetett hallani; aztán miért nevez-
ték csupán a' magyar országosnyelvnek, vajjon nem méltó é
e' nevezetre a' német, tót, ilyr, horvát vagy oláh nyelv is? hi-
zen az országban, melyet Magyarországnak nevezünk, épen
ugy laknak németek, tótok, ilyrek, horvátok, és oláhok, mint
magyarok! Ily alkotványos hírlapirónak az alkotandó negye-
dik rend érdekében nincs mit mondanunk. A' tudós közlemény
az utóbbi számban módosítottak ugyan; ergo valeat! —

Isméretlen volt előtünk a' körülmény, miéрт találtunk ott,
midőn egy vasárnap Ó-Budára rándulánk, egész zsbivásárt 's
minden ház előtt az óság legválasztékosabb változatossá-
gában halmozattak ki az árúk; e' látvánnyal csak az békte
ki, hogy izrael fiai a' hetedik nap megütlésében nem értenek
egyet velünk, mi pedig kellemes időtöltésül e' halmazokat ke-
rülgetve szélteben valánk gázolni kénytelenek azon utcza
csatornát, melyet Buda diszűl a' jótékony természet alaki-

*) Beküldetett az izraelita előljároság által. Szerk.

tott neki 's pocsolyával és büzös kifolyással rendesen meg-
tölt. Az óbudaiak hitsorsosi most Pesten kezdik követni ama
szép példát, de csak kicsinyben, miszerint itt ünnepen mint
hétköznapon folyvást árulnak. Esetleg azonban itt más ható-
ság van, 's a' rendbontókat erélyes kapitányunk ránczba sze-
di — Münchenből egy képgyűjtemény érkezett fővárosunkba
köszömlélet 's eladás végett; egy része a' műkiállításban is
látható leendő; 's mivel a' magyarnak összköze a' vendég-
szeretet, e' müncheni festvények meghonosulása is várható.
— Még több örvendetes hír külföldről: Portugália királya foly-
vást szeretettel viseltek a' magyar irodalom iránt, 's annak
terményit meghozatja. Clementine francia kir. hgnó a' magyar
nyelvet udvarában meghonosította; ellenben azt több ma-
gyarföldi lakos családja köréből kitiltotta. — A' porosz király
Szemere Bertalan külföldi utazása egy példányát Gei-
bel K. pesti könyvtárostól saját könyvtára számára elfogadni
kegyes volt 's mint állítják több magyar irodalmi terményt
is megszerzend. Nyelvünknek valahára tehát a' haza határin
kívül is akad menhelye 's e' magas példák után hiszszük, hogy
magyaraink sem szégyenlendik külföldön anyanyelvüket be-
szélni ezentul. —

Portugália.

Máj. 9keig terjedő lissaboni levelek jóformán fonto-
sak. Nagy aggodalom uralkodott Lissabon 's Portóban, és
számos elfogatás ment véghez mindkét városban. A' Minho
tartományban kiütött zendülés nincs lecsillapítva, sőt in-
kább a' szomszéd kerületekre is elterjedt. Portóban esend-
zavargás 's összeütközés történt a' nép és katonaság közt,
melly alkalommal néhány embert agyonverték. Egész or-
szágban általános a' kiáltás: „Le Cabral!“ A' királyné bi-
zalma egyébiránt miniszteriumához rendületlen, noha ezt az
ó 's atyjának legihűbb barátai egy kamarában tömegestül el-
hagyák, míg a' másokban felirást indítványoztak a' minisz-
terium elbocsátatása iránt. Palmella herceg is a' kabinet-
tól elvált páreik sorában van.

Spanyolország.

A' miniszterség folyvást szokott munkátlanságban
pang. Annyi bizonyos, hogy nem szándéka most a' cortest
összehíni 's csak octoberben fog ez bekövetkezni, vagy
tökéletes feloszlatás, hogy egészen új tagokból álló ország-
gyűlés hívassék össze. Mon és Pidal megolvások a' szava-
zatokat, miket a' képviselő kamarában nyerhetnek 's aggódnak,
hogy nem fognak ottan többségre vergődni. Valóban a'
mostani cortes számtalan töredékű 's bárki lenne is mi-
niszter, illy körülmények közt többségre hiába számíthat.
A' jelen miniszterség az igaz nem bir különös rokonszenv-
vel az országban, de nagy ellenszenv sem nyilatkozik irán-
ta, csak Mont nem kedvelik adózási rendszere miatt. De ez
előítélet, mert igazgatása rendszerezésével nagy szolgál-
tot tón az országnak; amaz ugyan még sok tekintelben,
sok oldalról véve hiányos, de a' pénzügyiártás férfiu ta-
pasztalati ezen is fognak lassanlassan segíteni. Azonban a'
miniszterek makacs ellenesei épen azon dicsvágyók, kik hi-
vatalaikat irlgylék. Némi viszatetszést szűlt a' galiciái zen-
dülés főnökeinek agyonlövetésük's azon rendszabály, mi-
szerint a' részes zászlóaljokat tökéletesen felosztatták, mely
alkalommal lobogóik gyászfátyolokkal körülülvé a' kórka-
tonák egyházába tétettek. E' kegyvesztési tény nemcsak a'
felosztott zászlóaljakat, hanem azon tartományokat is bé-
lyegzi, mellyek neveit 's czimeit viselik amazok. Azonban e'
rendelkezés hihetőleg változást fog szenvedni. Miután a'
galiciái zendülés már le van csillapítva, azt hinné az em-
ber, hogy a' politikai kérdéseket újabb erélyességgel fog-
ják tárgyalni; de ezek most ugyszólván felfüggesztvék, mi-
vel a' kereskedelmi nagy vállalkozások, mellyek szőnyegre
kerültek, mindenek figyelmét igénylik. Minden bizonyly,
mihelyt e' nagy mozgalom kissé ernyedni fog, a' politika
ismét szokott fontosságát nyerendi vissza, 's akkor nagy
nehézségeknek nézünk elibe; mert az anyakirályné nem in-
gadó határozatban, mik a' nemzet véleménye 's ohajtásával
ellentétben állnak, 's más részről a' moderado párt külön-
féle töredékinek dicsvágya hatalmasban fog emelkedni.
Főkérdés a' királyné házassága marad, 's e' részben az a-
nyakirályné szándéka és a' közvélemény közt, mint előbb
ugy most is, legnyilvánosabb ellenkezés uralkodik. Míg e'
kérdés nincs megoldva, Spanyolország nyugalmát mindad-
dig nem pihen biztos alapon. — A' Narvaez által kibocsátott
sajtórendelet meg van szüntetve 's e' tekintetben a' dolgok
helyzete előbbi. Az udvar Madridot nemsokára elhagyja;
bizonyost azonban az utazásról még nem tudhatni. A' fen-
említett kereskedelmi nagy vállalatok közé tartoznék elő-
ször egy ugynevezett gyámbank-alapítás 200 millió real-
nyi tőkével 's célja utépítés 's egyéb fontos művek fogná-
nak lenni; másodsor alakítása egy ugynevezett spanyol
kereskedelmi társaságnak, mely szinte 200 millió realnyi
tőkével számtalan ügyet foglalna magában 's névszerint a'
statusadósság kamatfizetésit is felvállalná. Ezen csak rö-
vid idő előtt jelentett vállalkozásokra máris valamennyi rész-
vény alá van írva 's a' részesülni kívánók száma oly nagy,
hogy egy más 400 milliónyi reált is könnyen alá lehetne
írni. Majd hihetlen a' pénzbőség most Madridban, valamint
a' düh is, mellyel minden vállalatot felkarolnak.

Későbbi (maj. 9.) madridi hírek szerint a' belügy-
miniszter maj. 8áról köriratot bocsátott a' polgári kormány-
zókhöz, mellyben az új választási törvények szerint választ-
tandó cortes nemsokára egybehívását jelenti 's felszólít-
ja őket a' választásokhoz szükséges előkészületek minél
sietősb megtételére. A' legfőbb haditörvényszék két vallado-
lidi haditörvényszék tagjainak hivatalbeli felfüggeszteté-
söket azért, mert ezek a' zendülő altisztekre nem alkalmazák a'
legfőbb büntetést, két hónapra helyben hagyá. — Albuera
ezred főnöke Granadában, ki összeesküvési czinkosság 's
illetőleg vezérségről vádoltaték, elfogatván, haditörvény-
szék elé fog állíttatni. A' „Clamor Publico“ bizonyossággal
állítja, miszerint Narvaez tábornok haladéktalanul meghi-
vást kapand Spanyolországba visszatérésre. Heraldo szer-
int pedig a' kormány el van határozva a' spanyol törvény-
székek azon itéletét, miszerint az ismértes Godoy Manó,
ki utóbbi időben Párisban igen nagy szegénységben élt,
egykori spanyol birtokai legnagyobb részét visszanyerje,
nemsokára életbe léptetni.

Anglia.

Máj. 15kei alsóházi ülésben vagyis inkább 16án reg-
geli 4 órakor jutott valahára véghez tizenkét órai vitatko-
zás után a' gabnabill harmadszori felolvasatása, és pedig
329 szóval 231 ellenében, miniszteri többség: 98. A' vitat-
kozás eleinte alárendelt szónokok közt húzódtott 's csak Is-
raeli Benjamin szokott segédeszközével, t. i. személyes gúny-
czélzásokkal a' miniszterekre, önt életet 's változatosságot
a' száraz szóhalmazba. Ez alkalommal főleg azon pontot em-
melé ki, hogy Peel idegen eszméket sajátít el. Kereskedő-
nek nevezé őt más emberek nézeteivel, „szokásos vétkező-
nek idegen gondolatok tolvajlása által“ a' miniszterek, ugy-
mond, összesen és külön „politikai házalók, kiket pártjok
lehető legolcsóbban vesz 's igen drágán újra vásárol“ stb.
Ehez járultak az előbbi szemrehányások árulásról, bizalom-
mal viszszaélésről némely középkori czélogzatásokkal; így
például hasonlítá a' conservativeket, kik a' miniszterelnök-
nek gabnakereskedés fölötti új nézetéhez tértek át, azon szá-
szokhoz, kiket Nagy Károly Rajna (?) partjain erőszakkal
megkereszteltete. — Russell és Peel terjedelmesen védel-
mezék a' billt, mi mellett az utolsó a' ház méltóságába üt-
közönek találta Israeli személyes kifakadására felelni; csak
azt érinté viszszaemlékeztetőleg, mikép néhány év előtt
kész volt Israeli kormányynyal egyetértését hivatalefoga-
dással tanúsítani. Miután végre még Bentinck lord, a' vé-
dődíek főnöke a' házban, ellene, 's Villiers, évek óta parla-
mentaris vezére a' gabnatörvény elleneinek, mellette szolt a'
billnek, következtet a' fenérintett szavazás. A' Sun ezt jegyzi
meg felőle: „Tehát ma 1846ki május 16kán reggeli négy
órákor szentesíté a' britt képviselőház 98 többségével
a' kereskedelmi szabadság elvét, mikép azok Peel nagy
rendszabályában foglaltatvák. Míg Anglia alkotványa tart,
emlékezni fognak e' nap és órára. A' hálás utókor emlékezni
fog ezen szavazásra mint fordulati pontra 's illetőleg kezde-
tére a' legüdvösebb rendszernek, mely valaha törvényho-
zásilag elő fogadva. A' ma reggel nyert győzelem, az ész
és igazság vértékű 's büntelen győzelmé szebben disze-
síti egyes királynóknak kormányzási korát, mint ezer Azin-
court. Victoria korszakát annál inkább fogják becses em-
lékezetben tartani, mert egyszersmind vissza fognak em-
lékezni, hogy a' királynó mindig népe szerencsésjét, jólétét
's érdekeit voná tanácsba. Kitünő törvényhozóink és stá-
tusférjainktól sem maradand el a' dicsőség, hogy jóltevőji
lőnek hazájoknak. Peel Róbert, mint ki erkölcsi bátorsággal
birt személyes kötelekeket, párt hatalmat 's egy hoszsu pá-
lya kedvencz-politikáját feláldozni, mert megismeré az ál-
dást, mely a' nemzetre belőle áradni fogna; Russell lord,
ki, minden pártnézettől szabadon, legelőször bizonyítá be,
mikép státusférjui véleményét következetesen változtat-
hatja; Cobden ur 's vele szorosán testvéries társa, mint leg-
fáradhatlanabb 's buzgóbb szóvezérei a' szabad kereskedés-
nek kívül, valamint Villiers belül a' parlamenten, egyes
's összesen véve a' legirigyelhetőbb dicsőséget szerzették
magoknak. A' folség kegyteli megegyezését e' rendszabály-
hoz már is kinyilatkoztatá, mit a' jelen kor legnagyobb stá-
tusférjai föltétlenül szükségesnek itéltek az egyesült hár-
mas ország valamennyi osztályai jólétére. Így tehát nincs
egyéb hátra, mint hogy a' peerek magas gyülekezete is
mondja ki hozzájárulását.“ — Ugyanezen ülésben Hogg a'
keletindiai társaság igazgatóságának elnöke engedelmet
kért egy bill behozhatására a' Hardingé és Goughféle nyug-
díjazás iránt — az engedelem, Hume csipős megjegyzései da-
czára is, megadatott. — Továbbá O' Connell egy 70 ezer
aláíróval ellátott kéréletet nyújtott be Irlandból O' Brien
szabadon bocsátatása végett 's Buttler jelenté, mikép leg-
közelebb egy külön bizottság kiküldetését fogja indítványoz-
ni, mely is vizsgálat alá vegye: vajjon a' háznak van é tu-
lajdonkép joga tagait választványokban részvételre szo-
ritani. ?

Franciaország.

Ibrahim pasa Páris ritkaságát 's nevezetességét folytonos részvétellel szemlélteti, valamint a számára rendezett ünnepélyekben is legjobb gyomorral vesz részt. Maj. 9kén adott a' szajnai főtiszt (préfet) a' nemzetország főtisztj kárának, hova egyszersmind a' városég tábornokai 's ezredesei hivatalosak voltak, lakomát, 's Montpensier hg és Ibrahim pasa is megkértek oda. A' főtiszt Lajos Fülöpért mint „Franciaország becsülete és szabadsága őreért“ üritett poharat; mit a' herceg köszönt meg 's legott poharat emelt Mehemed Ali az egyptusi regenerator egészségeért, ki őt ott utaztakor olly nagy szivességgel fogadá; megemlíté fiát Ibrahim pasát, kinek neve olly dicsőségesen viszhangzik egész Európában. Ezen tisztelgő bókokra Ibrahim következőleg válaszolt: a' királynak, Páris városnak, a' ciivilisatio és művészet székének, mellynek nagyszerű emlékei és művei az emberi lángész becsületére válnak 's csudálkozási tárgyul szolgálhatnak minden nemzetnél; ő fenségének Montpensier hgnek, ki Egyptust magas látogatásával szerencsésíté 's kinek ottani megjelente enyészhetlen emlékeket hagyott mind azoknál, kik szerencsések voltak közelébe juthatni 'stb. Ibrahimmal vannak két testvére és fia. A' Constitutionnel említi, mikép e' keleti hőst a' britt kabinet Londonba hívá meg látogatásra, hova 14 nap mulva el is szándékozik rándulni.

A' követkamra a' központi vaspályajavaslat elfogadásával a' vasutak feletti minden vitatkozásnak ezen évre végét szakítá; hacsak más rokontárgyaknál alkalom nem fordul elő a' Bordeauxból Bayonne felé vonatandó pályát még tanácskozás alá venni. Kevés országgyűlés volt e' tekintetben a' Débats szerint olly gyümölcsöző, mint e' mostani. A' bordeaux-cettei vonal nagy megelégtelést szüend a' francia délszakra 's népessége gyarapodására nem kis mértékben hatand. A' Rennestől Caen felé vonatandó pálya a' nyugati rész kifejlését fogja segíteni 's a' Dijontól Mülhausen és St. Diziertől Gray felé vezetendő vonal keleti Franciaországot örvendeztet meg; 's a' legkésőbb megengedett Chateauroux és Limoges, Bec d' Allier és Clermont közti pályák közép Franciaországra hártandják a' népesebb malasztját. A' közép vonalokra öszvesen 66,900,000 frank ajánlatot meg, de melly öszvegből csak 5 millió fog a' mostani, és 9 a' jövő esztendei budgetre esni. A' pairek a' vámtörvények 's különösen a' Belgiummal kötött kereskedési szerződés iránt kezdették meg a' vitatkozást 's mi legmeglepőbb volt, az: hogy Beugnot gróf egész ömledezéssel ajánlá a' belgáknak Franciaországéhoz minél szorosabb csatlakozásukat, nehogy a' hemzsegő 's rájok sovár szemmel pillantgató németektől csábittassanak el.

A' külügyek fölötti követkamrai tanácskozás majus 13kán fejeztetett be kemény öszszeütöközésekkel Guizot és Thiers között, kik még tán soha sem adák olly nyilvános jeleit vetélkedésöknek és sohasem pattogtak olly kiméletlenül egymás ellen. Az előzvényes vitatkozás a' parlamentaris és személyes kormányzás fölött készit é' a' hangosan kitört keserűséget. Emlékezetes e' szónoki párviadalban főleg a' következő pont. Mindkét vitatkozó önmeggyőződéséről beszélt, először Thiers 's különös nyomatékosággal, Guizot nem akart e' részben vágytársának engedni 's monda, mikép az ő meggyőződése nem kevésbbé szilárd és hasonlításokat is tón. „Uram, viszonzá Thiers, nincs joga illy kevélységgel önmeggyőződéséről szólni, miután azt olly sokszor változtatá.“ Tetszés és mozgás nyilatkozott különféle oldalakról. Rendre! Nem, nem! Igaz! kiáltának keresztülkaszul. „A' kamra ne tartson—válaszolt Guizot, midőn a' zaj lecsilapult—hogyan valami hasonlót fognék mondani. En azt nyilvánítottam, hogy meggyőződésém épen olly szilárd 's épen olly mély mint Thiers uré. Thiers ur ez kevélységnek nevezi, én részemről nem találom benne semmi kevélységet.“ Thiers nem felelt többé, de rosztalási szavazást indítványozott a' kabinet politikája ellen, melly indítvány mindazáltal egész kimélettel tétetett. Szavazáskor a' kabinet 188 szót nyert 103 ellenében.

Lengyel- és Magyarország.

A' 137. sz. augsb. Allg. Zeit. melléklapjában egy czikk a' Lengyel- 's Magyarország közti állapot-hasonlóságot következőleg fejtegeti többek közt. Századok tapasztalása tanít, hogy nagy népek csak önvétkök által bukhatnak 's egyedül önjerejük által emelkednek föl ismét; de nem tanít e' egyszerűsággal világosan, hogy a' nemzetek életében, valamint az egyedekében gyakran külkörülmények, a' helyzet, szomszédok és időviszonyok ellenállhatatlan hatnak belső létükre? E' miatt tartá fen magát annyi időig Schweiz, daczára republicai megszakadozásának, daczára fejtelenségi zűrzavarának mint közép 's választó státus a' monarchiai Európában. 'S a' gyenge Belgium, jog és törvény, sőt ugyszólván a' nagy hatalmak akarata ellenére is így küzdhet ki függetlenségét, míg az egész művelt világ rokonszenve által felkarolt Lengyelországnak el kellett vértenie, elhálnia. Nem csupán mert alkotványa középkori intézet volt, vagy mert Németországot folyton megtámadá, hanem éjszaki iránti szomszédosági viszonyai taglalák szét Lengyelországot 's ama kor évkönyvei bőven szólnak arról, hogy a' német hatalmak egyike, mellynek Európa biztosított jövője sokkal inkább fekdött szíven, mint a' hódítani vágyó Fridriknek, milly nagyon megismeré veszélyességét ezen épen olly természet- mint népjog elleni 's politikátlan felosztásnak, 's milly sokáig ellenzé azt. Mi részünkrol erősen hiszük, hogy a' világrend örök szelleme, melly megengedé, hogy ama felosztás az éjszaki óriásnak kaput nyisson az európai műveltség ellen, ez által egyszersmind gyógyszerert alkotott, amabba olly elem kebleztetésre, melly ha nem is erejét a' küzdés órájában megtörni, de mégis legalább újabbkori eszmék a' európai élet meggyökerezésére fogékonyakká fogná tenni. Azonban épen e' miatt kárhoztatjunk annál inkább a' lengyelek utóbbi vétkesen könnyelmű fölzendülését, melly fegyvereit természetes szövetségesei ellen fordítván, frigyot kötött a' legvadabb szenvedélyekkel 's jövőnek szentelt velejét 's vért üres ábrándért pazarlá el 'sat. Vagy tán azért szenved a' lengyel nép, hogy más testvérepeknek tanulságul ovó példaul szolgáljon? Magyarországgra 's kormányára nézve legalább Lengyelország legújabb sorsa ne menjen veszendőbe! Hisz a' világtörténet nagy könyvében számunkra nem létezik tanulságúsabb fejezet mint a' lengyel nép eseményei. Lengyelországhoz hasonlag választó ország levén, egy mindent befoglaló nemességi felsőséggel, a' római patriciatus polgárerényei 's a' velencei nemesség státusertelmisége nélkül, Magyarország már korán szerencsés volt — nyilant mondjuk ki, nem tartva félreértéstől — szerencsés volt Ausztriával kapcsolatba jóni. Mert bármí panasz legyen e' vagy ama ténye fölött az ausztriai politikának Magyarország irányában, különösen annak három százados, csak József által megtört szenvedőlegessége miatt nemzeti erőnk végképi öszszesugorodásánál 's minden viszonyink szerencsétlen pangásánál: mégis e' hatalom volt az, melly a' török járomtól 's Lengyelország sorsától saját törekvésünk mellett is megmentett 's mentend. De bár Magyarország a' biztosított trónörökös megbecsülhetlen előnyével bír is, mindazáltal, daczai a' kormány jóakaró segédkedése mellett utóbbi husz évbén tett óriási haladásának, mégis sokban nem igen különbözik a' régi sarmata országtól. Még folyvást látunk egy monarchiát 52 kantonnal, központi hatalma még

folyvást összefüggés nélkül van a' nép magyával, törvényhozása még folyvást létegtelen árnykép valódi erkölcsi erő nélkül 's ugyszólván szolgál függésben ama, névszerint ugyan aristokratai, de valóságban száma 's proletariusi tulajnyomó sokasága miatt demokratiai osztálytól, melly mindéddig egyedüli bírtokában minden hivatalnak, földtulajdonnak, minden polgári jognak, sőt a' nemzet kizárólagos nevezetének is — eddigelő mitsem akart az ország terheiből viselni; törvénykezésünk még nagyobb részben czélgunyoló, még folyvást nélkülözünk egy tiszteletes, iparos központosítást, melly legszilárdabb alapja, legbiztosb segédforrása volt örökké minden státusnak; parasztunk még folyvást nagy részben ótalom nélkül van az önkény ellen, tulajdoni, erkölcsi érzet 's miveltség nélkül; felsőbb osztályinkban folyvást hiányzik ama nemzeti szellem, melly a' kaszti érdekeken fölülemelkedve az egészet a' közt karolná által. Ellenben annál inkább találunk telhetetlen vágyat hivatalok, czímek és sinecurákra. 'sat.

A' dolgok ez állásánál valóban nem csekély vigasztalásul szolgál, hogy utóbbi időben minden párt és a' kormány is azon erős meggyőződésre jutottak, miszerint eddigi viszonyainkban maradásról többé már szó sem lehet, 's intézvényink okvetlen gyökeres reformot kívánnak, 's Lengyelország utóbbi eseményei hihetőleg nem kis ösztönül fognak szolgálni arra, hogy a' javítási tervek tömegéből a' legislegsürgetőbbeket 's legkevésbbé halaszthatókat kismelvén, késkedés nélkül valósíthassuk. Magyarország ugyan, daczára közgyűlései zajos mivoltának, bizonynyal a' legkevésbbé forrongó ország Európában, nemcsak mi sokféle törzs, vallás és állapotránézve különböző lakosai jellemét 's gondolkodásmódját illeti, hanem azon elemek és erők tekintetében is, mellyek minden netán valamely esztelentől származható forrongást csirájában fojtatának el. De van valami, a' mi fenyegető kísértetül leskelődik állományi 's társadalmi intézvényink sötét láthatárán, mi medúzaféjét 1831ben fölemelé 's mi most a' Kárpátokat át mennydörgő hangját hallatá — 's ez a' porság nem egészen jogos helyzete, 's a' majd minden oktatásban, erkölcsi 's anyagi miveltségben szűkölködés az alsóbb osztályok között. Jónan elveken alapuló terjedelmes népnevelési rendszer, a' közterhek arányos felosztása, az olly jeles 1843ki büntető törvényjavaslat minél hamarábbi behozatala (kihagyva fermészetesen körülményinkhez nem alkalmazható alkatrészeit) méltányosság, szabadság és renden alapuló megoldása a' most kétszeresen fontos városi kérdésnek 's földbirtokosok és alattvalók érdekeit jobban kielégítő kiterjesztése 's módosítása az 1837ki urbéri 's megváltási törvénynek. A' reform ezen néhány pontjai, mikre mindenekelőtt szükségünk van 's mik létesítésével a' jövő országgyűlés újabb következendős korszakot alkotandna, mi által a' kormány ugy, mint a' Rendek magokat hervadhatlan dicsőséggel fognak tetézhetni. A' százados zavarok közben elszibbadt közgazgatási intézvényekbe tett markolás, valamint azon rendszabályok által, miket anyagi 's kereskedelmi reformok tekintetében életbe léptetett, behizonyítá a' kormány, hogy előbbi szenvedőleges helyzetét elhagyá 's megfontolt mozgalom élire állt; minden jó gondolkodásuak tetszése 's gyámolítása e' pályán annál bizonyosabban fogja őt kísérni, minél előre láthatóbb, hogy nem fogván többé a' törvénymezéjét elhagyni, irányá folyvást csak alkotványyszerű vágást követend. A' nemzet pedig, azaz a' nemesség végre lerovandja ezredéves tartozását a' nép irányában, hogy e' szép termékeny ország ne maradjon tovább is sivatagkint vadon, 's nehogy egykor a' letiport érdekek 's nyüzgött jogok bosszulleme orkánként berontván, tisztos intézvényeket is a' hübriség minden gyökeivel együtt pelyvakint elseperjen 'st.

43ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

A' gőzősek járása május hónapban.

a) A' D u n á n:

Pestről Bécsbe naponként reggeli 7 órakor.

május 10kétől kezdve

Pestről Drenkováig minden vasárnap, Tittelnéli kikötéssel, ugy le- mint felfelé, — továbbá minden szerdán. — A' vasárnaponként Drenkova felé induló gőzősök Konstantinápolyt is érintik, u. m. majus 10- és 24dikén az oláh-, majus 3, 17 's 31kén pedig a' török részen.

Pestről Zimonyba Eszékneli kikötéssel, ugy le- mint felfelé, minden kedden.

Pestről Zimonyba Tittelnéli kikötéssel le- és felfelé minden pénteken.

A' lefelé járó gőzősök indulási ideje: reggeli 4 óra.

b) A' Száván és Tiszán:

Sziszekről Zimonyon által Szegedre minden szerdán reggeli 4 órakor.

Szegedről Zimonyon által Sziszekre minden szerdán reggeli 4 órakor.

Zimonyból Szegedre minden szombaton délben, öszszeköttetésben a' pénteken Pestről elinduló és szombaton Tittelbe érkező gőzőssel.

Zimonyból Sziszekre minden pénteken reggeli 4 órakor öszszeköttetésben a' minden esütörtökön Pest és Drenkováról érkező gőzőssel.

Pest, májusban 1846.

Gőzhajózási hivatal. 8-8

† Bika-eladás. Jövő pesti medárdvásár alkalmakor f. é. junius 3kától fogva 8kág mélt. gróf Hunyady József juhnyájából különféle gyapjumineműségű hágókások lesznek eladás végett a' m. gazd. egyesület köztelkén (Üllői uton) kiállítva. 3-4

† Bika-eladás. Mélt. gróf Hunyady József úrményi uradalma részéről közhírre adatik, hogy folyó évi junius 25kén reggeli 9 órakor t. Nyitra megyében Úrményhez közellevő Mező-Keszi pusztán több darab fiatal bika és 40 darab fejstehén és öszö mind vörös és vöröstarka schweizi származásu árverés útján eladatni fog. 3-4

Alulírott a' nagytiszteletű közönségnek ezennel alázatosan jelenti, hogy ruhaholtjában, valamint eddig, ugy jelenleg is, számos új atila-dolmány, magyar nadrágok, fekete sinórra készült menték, aranyra készült menték és bárony mellények aranyra készszen találtatnak; a' megrendelő uraságoknak a' legújabb divat szerint lehető rövid idő alatt 's jutányos ár mellett szolgáltatját egyszersmind ajánlja. — Ruhaholtja vagyon előbbi helyén, ugy mint a' sz. ferencztek terén, a' kir. Curia szomszédoságában fekvő Eggenbergerházban Hunyady László czím alatt. — Kelt Pesten 1846ki május 24én. K l a s z y V e n e z e l polgári magyar szabó. 2-3